

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentarii Exegetici In Apocalypsim Ioannis Apostoli

Viegas, Brás

Parisiis, 1615

Commentarium Secundum Exegeticum. De Antichristo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39261

COMMENTARIUM SECUNDVM EXEGETICVM.

DE ANTICHRISTO.

Multa deinceps disputat Ioannes de Antichristo, & hoc ipso capite, cum non pauca dixisset, tandem illius nomen tradidit difficillimo plane enigmate inuolutum, vsque adeo, vt sibi premitendum putauerit: *Hic sapientia est, qui habet intellectum, computet numerum bestia*, hoc est: Hic diligenti, & accurata inuestigatione opus est. Quoniam igitur crebra nobis deinceps facienda est Antichristi mentio, operę pretium duximus continuata tractatione de Antichristo disputare, & omnia, quę ad eius ortum genus, vitam, mores, imperium, & mortem pertinent, sub aspectum subiicere, ne postea in singulis sparsim immorari, & preter ordinem quędam perstringere, quędam etiam cogamur non sine fastidio replicare.

Quodnam futurum sit nomen proprium Antichristi.

SECTIO PRIMA.

Omen proprium Antichristi ita obscure Ioannes nobis aperuit, vt nihil fortasse toto hoc opere sub obscurioribus symbolis explicasse videatur. Sic enim ait: *Qui habet intellectum, computet numerum bestia, numerus enim hominis est, & numerus eius, sexcenti sexaginta sex*, hoc est computandę sunt literę, ex quibus nomen eius conficitur: *nam numerus hominis est.* Quę verba sic exponit Rich. de

sancto Vięt. id est, numerus nominis eius est numerus, qui ab homine computari potest: Arethas aliter: *Numerus hominis est*: id est, eius nomen non est infuetum, & insolens, sed familiare. Alij sic: *Numerus hominis est*: id est, hominis est numerare: quare qui intellectum habet, computet numerum literarũ nominis eius. Probabiliter etiã Beda: *Numerus hominis est*: id est ne eum putemus, iuxta quorundã opinionẽ, demonem futurũ, sed vnum de hominibus, in quo tamẽ Satanas habitaturus est corporaliter. Denique huiusmodi ænigma difficillimũ Ioannes proponit: *Numerus eius sexcenti sexaginta sex*: cui cum se tot, tantique Oedipi opposuerint, nemo tamen illud hæcenus potuit satis explicare: neque verò nos tantum nobis assumimus, vt perfectam eius explicationẽ audeamus polliceri. Antequã igitur singulorum sententias cõnumeremus: præmittere oportet tam Hebręos, quàm Gręcos suis ipsorũ characteribus pro notis numerorum vti solere. Deinde incertum esse, nõ Ioannes loquatur de nomine Antichristi scripto literis Gręcis, an Hebraicis: verisimilius tamẽ videri Gręcos characteres intelligere: siquidem & Gręcẽ, & Gentibus præcipuẽ Apocalypsim scribebat. Deniq; aduertendum Ioanem velle tradere nomen propriũ Antichristi, non dignitatis, aut officij. Quare sensus Ioan. is est, literas ex quibus conflabitur Antichristi nomen, si pro notis numerorũ sumantur, effecturas numerum sexcentorum sexaginta sex.

His politis, mirum est, quã multę ac dissidentes huius de Antichristi nomine II.

Aaa iij

Rich. Vięt.
Areth.

Beda.

Characteribus pro numerorũ notis vtiuntur Hebręi, & Gręci.

David.
Chytr.
Theod. Bib.
Absurda &
impia hereti-
corū sententiā.
Genebrard.

enigmatis explicaciones prodierint. Prima sententia est, quorundam Hereticorū, videlicet Davidis Chytrei in comment. huius cap. & Theodori Bibliandri dicentiū nomē Antichristi esse hōc nomen λατῆριος Latinos: vnde colligunt Pampam, qui Princeps est Latinorū esse Antichristum. Verū quicquid sit de nomine Latinos, de quo postea dicendum. Hęc sententiā preter quā quoddam est hęcetica, & impia, est etiā maximē absurda, cum Romanus Pōtifex iam inde à principio Ecclesie fuerit ex quo tēpore Antichristus nō fuit. Secūda fuit Gilberti Genebrardi lib. 3. luæ Chronologiæ, vbi exhibimavit Mahometam illum impium Abdala patre, & Emina, siue Ennia matre Iudæa genitum, circa annum Domini sexcentesimo quartū, Antichristū fuisse: aut certē regni Antichristi conditorē, eō quōd nomē Mahometū reddat numerū sexcentorū sexaginta sex. Idēmq; affirmāt Eut. p. 2. sup Panoplia, tit. 21. Zonarastomo 3. Annaliū, & Cedrenus. Tertia est aliorū, qui crediderūt Martinū Lutherū, id est, Martin Laster, Antichristum fuisse, eō quōd eius nomē cum numerū conficiat. Ita sensit Gulliel. Lindanus l. 3. Dubit.

Euthym.
Zonarast.
Cedrenus.
Gulliel. Lin.

III.

Verūm his omīssis, quæ pēse corruunt, multa Antichristi nomina cū numerum reddentia tam veteres, quā recentiores excogitarūt. Primū est λαμπέτης id est, Illustris. Secundum ἡνικητής, id est, Victor. Tertium νεκρός ὄδηρος, id est, Malus Dux. Quartum ἀληθῆς βασιλεύς, id est, Verus vscens. Quintū πάλαι βασιλεύς, id est, olim inuidus. Sextum ἀμὸς ἀδίκος, id est, Agnus nocens: quæ omnia excogitavit Arethas. Septimum ἀρῆμας, id est, Nego, quod finxit Hippolytus Mart. En orat. de consummatione mundi, Primas. & Ansbert. quod nimirū sit negaturus Christum. Octauum ἀντιμῶς, id est, Contrarius, quod asserit Tycon. & Primas. Nonum γερσικός nomen Gothicū, id est, Gensericus. Decimum Διελυξ, latinum nomen: si more latino accipiamus D. pro quingētis, I. pro vno, C. pro centū, L. pro quinquaginta, V. pro quinque X. pro decem, Duo præcedentiā nomina adiuuenerūt Haymo, & Rupertus. Vndecimum ἐπιβασιλεύς, quod asserit D. Iren. li. 5. aduersus hereses, Duodecimum λατῆριος ex eodem Irenæo. Decimum tertium τίταν, quod asserunt D. Iren. Areth. & Ansbert. Et quidem D. Iren. nomen Titan ceteris omnibus anteponit ex eo, quōd hoc nomen Diuinū existimetur apud multos: vnde & factum sit, vt sol Titan appellaretur. Accedit, Quod est nomen regale, imo & tyrānicum. Decimū quartum βενέδικτος, id est, Benedictus, quod finxit Andr. Caf.

Quam multa Antichristi nomina excogitauerunt auctores.

D. Iren.

Ceterum ex cōmemoratis nominibus multa sunt improbabilia, nec enim credibile est Antichristum habiturum nomen inuidiosū, & tyrannidem significās. Quare admodum est verisimile, imo & fere certū non esse appellandū neque Malum ducem, neque Nocentem, neque Inuidum, neque Negatorem, neque Contrarium, imo neque accepturum nomen, quod aliquis præcedentium regū, aut imperatorum habuerit: propter insignem enim superbiā in omnibus singularis esse contendet: quō sit, vt non sit appellandus Gensericus, neque Titan. Sed & illud certissimū nihil certi de eius nomine definiti posse, nomēque Antichristi vsque ad eius tempora incognitum futurum mortalibus: cum enim multa nomina fingi possint, quæ tam Hebraicē, quā Latine, & Græcē numerum illum sexcentorū sexaginta sex conficiant: quis vnquā diuinare poterit, quodnam ex tā multis Antichristi nomen futurum sit? quem admodum D. Iren. loco citato disertis verbis confiteretur. Quāquam enim existimet probabile esse nomen Titan futurum nomen Antichristi, tamen paulō post subiungit. Cum igitur tantum susceptionum habeat hoc nomen Titan, tantam habeat verisimilitudinem, vt ex multis colligamus, ne forte Titan vocetur, qui ventur: nos tamen nō periclitabimur in eo, nec a seuentibus pronunciamus hoc eum nomen habiturum scientes, quoniam si oporteret præsens tempore manifeste prænunciare non ca

Antichristi nomen vsque ad eius tempora erit incognitum. D. Irenæus.

VIE
Apoc
17

re nomen eius, per ipsum utique editum fuisset, qui Apocalypsim viderat. Hæc Irenæus.

Sed quærat meritò aliquis, quam vtilitatem fidelium spectauit Ioannes sub tã difficili, & obscuro anigmate nobis tradens nomen Antichristi? Respondemus id potissimum spectasse Ioannem, vt cù Antichristos aduenerit (id quod ex multis aliis argumentis notissimum esse debet) computent fideles nomen eius, & comperto eo numero sint multò magis certi de Antichristo, nec vllus eis relinquatur dubitandi locus. Simile quiddam accidit in nomine Messia, de quo tam multa extabant Prophetarum vaticinia. Etenim nemo vnquam certò, & explorato intellexit illum appellandum Iesum: cum tamen eiusmodi nomen multis scripturæ testimoniis indicatum, consignatumque esset, imò & vna ex Sibyllis (vt refertur in lib. i. Sibyllinorum carminum) prædixerit numerum nominis Messia futurum, *Octingenti octoginta octo*, his carminibus.

*Numerus
nominis
Messia
Sibyllæ.*

Sed quæ sit numeri totius summa docebo.

Nam quæ octo monadas, totidem decadas super ista

At quæ hecatonta ad octo infidus significabit

Humanum nomen: tu verò mente teneto.

Ex quibus verbis nemo vnquam colligere potuit Messiam appellandum Iesum, cum multa nomina formari potuissent eum, numerum cõtinentia, quem admodum modò multa Antichristi nomina sub numero Ioannis excogitantur. Quòd autem nomen Iesus Græcè scriptum efficiat numerum octingentorum octoginta octo patet, quia, I. significat Decem, H octo, Σ. ducenta O. septuaginta, Υ. quadringenta, Σ. ducenta: Meritò autem Antichristi nomen ex senariis conficitur: Christi autem ex octonariis: etenim senarius non peruenit ad septenarium, quæ est requies Domini, sequitur enim die septimo: at octonarius est ipsius gloriæ symbolum, quoniam septenarios, siue hebdomadas, per quas mûdus voluitur consequitur. Nec vacat mysterio, quòd tres senarij Antichristo, tres octonarij Christo tribuuntur, vt cõsummata Antichristi malitia, & summa à requie Domini, hoc est, gratiæ, & gloriæ distãtia significetur: Christi autè triplicata, hoc est, omnibus numeris absoluta felicitas exprimat, quàm suis cultoribus pollicetur.

*Nomen Iesus
Græcè scriptum
quem numerum
efficiat.*

Vtrum Antichristus sit verus homo futurus.

SECTIO II.

Tanta futura est Antichristi malitia, vt plerique eam in hominem eadere nõ

possent putauerint: itaque sibi persuaserint Antichristum futurum ipsum Dæmonem sub phantastico, & apparente corpore occultatum. Sic enim tenet Hippolytus Mart. in orat. de consummatione mundi, existimans Antichristum fore Diabolum, qui de falsa virgine, falsam carnem assumeret, Christus Dominus, inquit ex immaculata Virgine natus in figura carnis humanæ hostem concubavit suæ Diuinitatis propria potentia: ad eundem modum Diabolus ex impura muliere prodibit super terram, sed falsam assumpsit nascetur ex virgine. Nam Christus veram carnem, & præter peccatum, nostra per omnia mens, similem assumpsit: Diabolus carnem secundum visionem tantum, & opinionem assumeret, & phantastica carnis substantia organi vice vretur. Hæc Hippolytus. Verum hæc sententia meritò erroris arguitur ex eo, quòd Paulus 2. ad Theil. 2. Antichristum hominem appellat. Nisi venerit discessio primum, & reuelatus fuerit homo peccati, filius perditionis. Quo loco vtitur Theodor. in comment. 2. ad Theil. ad idem confirmandum: quem admodum & D. Hieron. illis verbis Dan. 7. Et ecce oculi quasi oculi hominis erant in cornu isto: Ne, inquit, eum putemus iuxta quorundam opi-

*Hipp. Mart.
Antichristus
futurus dia-
bolus de falsa
virgine carnis*

2. Theil. 2. 3.

*Theodor.
D. Hieron.
Dan. 7. 2.*

1. Theff. 2.

nionem Diabolum esse futurum, sed unum de hominibus. Confirmaturque liquidò ex 2. Theff. 2. ubi Apostolus docet Antichristum interficiendū esse spiritu oris Christi, quod in Diabolum nullo modo potest cōuenire. Accedit, quod Patres communi consensu affirmant Antichristum futurum esse verum hominem.

II. Antichristus futurus verus homo per incarnationē Diaboli. D. Hieron. D. Io. Dam. Beda Oecumen.

Sed adhuc plerique minimè credentes tantam naturæ perversitatem in puro homine reperiri posse, dixerunt Antichristum futurum quidem verum hominē, sed per incarnationem Diaboli, ita ut Diabolus naturam aliquam humanam in unitatem sui suppositi assumere debeat: quemadmodum verbum Divinum per incarnationem libi humanam naturam copulavit. Quem errorem referūt, & refellunt D. Hieron. super c. 7. Dan. D. Ioan. Damasc. lib. 4. fidei Orthod. c. 27. Beda super c. 13. Apoc. Oecumen. in com. super. 2. epist. ad Theff. c. 2. Legendus est etiā D. Hier. præfat. in Malachiam, & in c. 1. Aggai, ubi disputat aduersus Origenem, qui to. 2. in Ioannem, asseruit aliquot Angelos verè esse incarnatos. Maneat igitur Antichristum nō modo verum, sed etiam purum hominem futurū. Quod verò loco citato ait Hier. Diabolum habitaturum esse in Antichristo corporaliter,

Col. 2. 9.

Diaboli in Antichristū patestas. D. Irenæus. D. Ephrem Cyril Hiero. D. Io. Dam. D. Hieron.

non eo sensu est accipiendū, quo Paulus dixit de Christo ad Colossenses secūdo. Quia in ipso inhabitat omnis plenitudo Divinitatis corporaliter. Sed quod Dæmon plenā debeat habere potestatem in Antichristum, eumque servata tamen ipsius libertate acturus, & gubernaturus sit in omnibus actionibus. Vnde D. Iren. lib. 5. aduersus hæreses, c. 25. docet illum recapitulaturum esse in se Diabolicæ apostasiam. Et Beatus Ephrem Syrus tractatu de consummatione seculi, & Antichristo appellat illum organum Dæmonis: idēque epitheton ei tribuit Cyril. Hierof. catechesi 15. & D. Ioan. Damasc. lib. 4. fidei Orth. c. 27. appellat Diaboli domicilium. Quo pacto etiam accipiendus est D. Hiero. cum Esai. 16. Diabolum vocat patrem Antichristi. Est etiam & illa ratio, quia Dæmon in eius conceptione cōcurrat ad formationem illius corporis, & complexionis: simili quodammodo, quo Spiritus sanctus corpus Christi in utero Virginis efformavit.

III. Antichristi ortus. D. Io. Dam. D. Anselm. B. Ephrem.

Quod verò attinet ad eius ortum, D. Ioan. Damasc. libro quarto fidei Orthod. cap. 27. & D. Anselm. in Apocal. aiunt ex fornicatione nasciturum: & B. Ephrem Syrus tract. de cōsummat. seculi, & Antichristo ex spurcissima, & salacissima femina. Imo non improbabiler quidam opinantur Antichristum nasciturum ex Dæmone aliquo incubo, qui prius succubus specie femine alicui viro subiectus virile semen colligat, quod postea viri specie incubus in Antichristi matrem transfundat. Dari enim tum succubos, tum incubos Dæmones affirmat D. August. li. 15. de Ciuit. Dei cap. 23. Tunc verò Antichristus non Dæmonis erit filius, sed eius viri cuius erit assumptum semen. atque in hunc sensum accipi potest, quod Hieron. dixerat Dæmonem patrem Antichristi futurum.

D. Aug.

Vtrum Antichristus à Iudæis satum, & originem trahere debeat, & qua ex tribu, & vbinam gentium orietur.

I. D. Irenæus. Methodius. Antichristus à tribu Dā futurum qui asserunt. D. Ioan. Dam. Theod. D. Ambros. Psal. 40. 10. D. August.

SECTIO III.

Antichristum futurum esse ex tribu Dan, atque adco gente Iudæum, est communis Patrum sententia, quam tradunt, & sequuntur D. Iren. lib. 5. aduersus hæreses, c. 30. Method. Mart. in suis reuelationibus 2. tom. bibliothecæ Sanct. Patrum, D. Ioan. Damasc. lib. 4. fidei Orthod. c. 27. Theod. libro questionū in Gen. q. 109. D. Ambr. lib. de benedictionibus Patriarcharum. c. 7. & in Pl. 40. super illa verba: Magnificauit super me supplantationem: D. August. lib. quaest. in Iosue quaest. 12.

quæst. 22. D. Greg. lib. 31. Mor. cap. 18. Eucher. lib. 3. in Gen. Hippol. Mart. in orat. de consummat. mudi. D. Prosper de promissionibus, & prædictionibus Dei, parte 4. & in dimidio tæporis c. 9. Beda, Rupert. D. Anselm. Arethas, Richard. Vict. Apoc. 7. Sibylla Tiburtina in lib. Sibyllin. cæminum, Anastasius Synaita lib. 10. comment. in Hexam. & refertur in appendice Biblioth. Sæct. Patrum. Rabanus Maurus tract. de Antichristo, qui falsò tribuitur D. August. eumque Rabanò describit Rupert. Apoc. 8. Iudæum autem futurum non nominando tribu affirmat D. Hieron. in comment. super e. 11. Dan. & Severus Sulpit. lib. 2. Dialogorum. Itaque non solum Iudæus genere erit Antichristus, sed etiam ex tribu Dan.

Et quidem quòd Iudæus sit futurus, certum planè videtur: quòd autè ex tribu Dan, non ita certu, sed multò tamè probabiliùs propter communem doctorum sententiam, qui omnes afferunt locum illum Gen. 49. *Fiat Dan coluber in via, cæastes in semita, mordens ungulas equi, ut cadat ascensor eius retrò.* Quem locum quanquam D. Hieron. & alij interpretantur de Saplone, qui fuit ex tribu Dan, & Philisthæos ubique diu exauit, illis que tanquam coluber in viis, & cæastes in semitis terribilis occurrebat: tamen propter id, tanto rùque Patrum, quos paulò ante citauimus, sententiam, negari non debet, ibi etiam siue ad literam, siue mysticè vaticinium de Antichristo contineri. Aliud argumentum ducitur ex Apoc. 7. ubi Iòanes eam ob causam existimatur à Doctoribus, & potissimù ab Irenæo, lib. 5. aduersus hereses c. 30. in connumerandis tribubus Israël prætermisisse tribu Dan, propter Antichristu videlicet, qui ex eam trahere debeat originè, quam idcirco veluti maiori ex parte reprobà non putauit in numero signatorum connumerandã. Quòd autem simul tribum Ephraim prætermiserit, illa à nobis eo loco reddita ratio est, quòd ex ea tribu originè duxerit Hieroboà, qui primus in decem tribus idololatriam inuexit: quanquã & pro Eph. patrè ipsius Ioseph Io. posuerit. Denique citatur in eandè sententiam locus ille Hieremie 8. *A Dan auditus est fremitus eorum: & a voce humanitù pugnantium eius comota est omni terra, & uenerunt, & deuorauerunt terrã, & pleitudinem eius, urbè, & habitatores eius.* Quo etiam testimonio vitur ad idem confirmandù D. Iren. loco citatò. Verùm aut auctor est D. Hieron., loquitur Hieremias ad literam de Nabuchodonosor, qui à Dan regione per Phaniceni cum exercitu venturus describitur: itaque ad Antichristum non pertinet. Duo propriætè testimonia quamquam rem omnino certam non faciunt, eam tamen reddunt valdè probabilem propter comunem Patrum, Doctorumque expositionem.

Diximus supra certum planè esse Antichristum futurum Iudæum, tum quia in eam sententiam omnes Patres vnanimi consensu conspirant, tum etiam quia cum Antichristus debeat se mentiri Messiam propter Iudæos, qui illum recepturi sunt, cum Messias Iudæus genere in scripturis palam pronuncietur, nisi ipse Iudæus sit, non poterit se pro Messia vniuersæ Iudæorù genti obtrudere eandèmq; ob causam, mentietur se esse ex tribu Iuda, quæ est tribus Regia, & Messia in sacris literis tribuitur. Nam quòd Iudæi Antichristum pro Messia recepturi sunt disertis verbis prænuntiauit Christus Dominus Ioann. 5. *Ego veni in nomine Patris mei, & non accipit me, si alius uenerit in nomine suo, illum accipietis.* Quatè exploratum esse debet Antichristu & Iudæum genere, & ex tribu Dan ducturum originè propter comunem Patrum sententiam, in eo & sacris literis magis congruentem.

Quòd ad locum spectat, in quo tam prodigiosum monstrum orietur, Diuus Hieronymus in comment. super caput 12. Danielis, D. Anselm. in Elucidario, Rabanus Maurus in tract. de Antichristo, & alij affirmant Antichristum Babylone nasciturum: quæ sententia comunior est, & ferè iam ab omnibus recepta. Addunt

D. Gregor.
Eucher.
Hippol. Mar.
D. Prosper.
Beda.
Rupert.
D. Anselm.
Arth.
Richard. Vict.
Sibyl. Tibur.
Anast. Syn.
Rab. Maur.
D. Hieron.
Seuer. Sulpit.
II.
Futurum Iudæum statuitur ut certum.
Gen. 49. 17.
Apoc. 7.
In connumerandis tribubus Israël cur tribum Dan prætermiserit Iòannes.

Hier. 8.
D. Hieron.

III.
Antichristus nascitur se ex tribu Iuda.
Ioan. 5. 43.

III.
D. Hieron.
D. Anselm.
Rab. Maur.
Nascitur Babylone.

Aniel. & Raban. (id quod acceperunt ex Methodio in reuelationibus) illum educandum esse in Corozaim, & Bethsaida, & regnaturum in Capharnaum: videtur quoque Method. in eam venisse sententiam propter illa verba Christi Domini Matt. 11. *Ve tibi Corozaim, & tibi Bethsaida, & tibi Capharnaum, si usque in caelum exaltaberis, usque ad infernum detraheri.* Citat enim hunc locum Method. existimans tunc Bethsaida, Corozaim, & Capharnaum ad infernum usque descensuras, cum in eis educabitur, & regnauerit Antichristus, Verum id incertum est, probabilius videtur, quod scribit D. Ioan. Damasc. libr. 4. fidei Orthodox. cap. 27. Antichristum clam esse educandum, Quod vero attinet ad sedem regni, & imperij metropolim suolo co dicemus.

De malitia, & profligatis moribus Antichristi.

SECTIO IIII.

I. **C**um dictum sit de nomine, ortu, & patria Antichristi, sequitur, vt de ratione vitæ, ac moribus disseramus. Illud igitur primùm constat Antichristum perditissimum, & profligatissimum fore omnium mortalium quotquot vnquam ab orbe condito extiterunt, & ad finem vsque mundi existent: vnde à Paulo 2. ad Thes. 2. per antonomasiam appellatur. *Homo peccati, filius perditionis, & ille iniquus, cuius est aduentus secundum operationem satana in omni seductione iniquitatis.* Quo loco Emphalim habet, *Ille iniquus*, Græcè δὲ ἄνομος: vbi articulus, ο, notat insignem quandam iniquum. Et Matth. 13. iniquus per excellentiam appellatur, cum dicitur: *Ager autem est mundus, bonum vero semen hi sunt filij regni: & zizania autem filij sunt nequam: vbi pro nequam est Græcè ἄνομος in gignendi casu, quasi dicas filij ipsius mali, qui malus, nequam, & iniquus per excellentiam dicitur: quo nomine quidam Demonem, alij Antichristum accipiunt. De eius impudentia locutus est Daniel e. 8. Cum creuerint iniquitates, conserget Rex impudens facie. Delibidine e. 11. Erit in concupiscentijs faminarum: sed de hoc inferius disputabimus. De blasphemijs e. 7. Sermones contra excelsum loquetur, & aduersus Deum Deorum loquetur magnifica. De superbia Paulus 2. ad Thes. 2. *Excollitur super omne, quod dicitur Deus, aut quod colitur.* Secundò, Erit omnibus magicis artibus, hariolandi scientia, incantationum, & veneficiorum doctrina instructissimus. Ita docet Cyril. Hier. catechesi mystagogica, 15, & Rabanus Maurus tractatu de Antichristo. Habebit, inquit, Antichristus magos, maleficos, diuinos, incantatores, qui eum Diabolo inspirante nutriendi, docebunt in omni iniquitate, falsitate, & nefaria arte, & maligni spiritus erunt duces eius, & socij semper, & comites indiuisi.*

Tertiò, Ab ipso conceptu possidebitur à Dæmone, qui, vt diximus, ad formandam eius corpus concurreret, talemque in eo humorum permissionem efficiet, vt sit natura ad omne vitium maximè propensus. Id quod his verbis explicat Raban. loco citato: in ipso conceptionis initio Diabolus simul introibit in uterum matris eius, & ex virtute Diaboli confouebitur, & contutabitur in ventre matris. Et sicut in matrem Domini nostri Spiritus sanctus descendit, & eam sua virtute obumbravit, vt quod nasceretur Diuinum esset, & sanctum: ita Diabolus in matrem Antichristi descendit, & totam eam replebit, totam circumdabit, totam tenebit, totam interius exteriusque possidebit, vt Diabolo per hominem cooperante concipiat, & quod natum fuerit, totum sit iniquum, totum perditum. Quarto. Talem ab ipsa infanzia Dæmon habebit in eum dominatum, & imperium, absque præiudicio tamen libertatis, vt eum in omnem malitiã, morumque peruersitatem impellat.

impellat. Quod significauit Apostolus, cum dixit 2. ad Theff. 2. *Cuius est aduentus secundum operationem Satanae.* Quo etiam sensu dixit D. Hier. in com. super c. 7. Danielis, Diabolum habitaturum esse corporaliter in Antichristo & D. Iren. l. 5. aduersus haereticos c. 25. Antichristum recapitulaturum in se Diabolicam apostasiam. Idemque intellexerunt Ephrem Syrus l. de consumm. seculi & Antichristo. Cyril Hierosol. catechesi. 15. & D. Ioan. Damasc. lib. 4. fidei Orth. c. 27. cum cum *Diaboli organum, & domicilium* appellatur.

Quinto. Sunt qui existiment tantam futuram naturae peruersitatem, & obstinationem ad malum in Antichristo, vt nullam vnquam sit admissurus inspirationem siue Diuinam, siue Angelicam. Ita enim sensit Franciscus Suarius in 3. part. D. Thom. q. 59. disp. 14. Idque confirmari potest ex illis verbis Iob. 41. quae sub typo Leuiathan de Dæmone accipiuntur, & ad Antichristum referri possunt: *Corpus illius quasi senta fusilia compactum squamis sese prementibus, vna vni coniungitur, & ne spiraculum quidem incedit per eas.* Vbi significatur animum Antichristi ita futurum vnde quaque obfirmatum, & obstinatum in malo, vt nulli, vel minimae tenuissimae Spiritus sancti aera, hoc est, inspirationi locum præbeat. *Et ne spiraculum quidem, inquit, incedit per eas.* Imo non desunt, qui arbitrentur nullum omnino actum, non dico meritum, sed ne moraliter quidem bonum effecturum propter cotinuum consuetudinē, & familiaritatē cum Dæmone, & effusam ac proiectam in omnia vitia naturā: cuius sententię est Benedictus Perera lib. 4. in Dan. instigante potissimum Dæmone, cui libera dabitur à Deo facultas eū continuo tentandi, atq. ad omne flagitium incitandi, non tamen supra eius vires, fidelis enim est Deus, qui non sine illius tentari ultra id, quod potest ad Corinth. 10. Nec ei vnquam denegabit auxilium sufficiens ad conuersionē, alias enim nō peccaret cōtra manifestam Pauli sententiā, qui 2. ad Theff. 2. appellat Antichristum hominē peccati, & filium perditionis: & quod est consequens, habebit Angelum custodem toto vitæ suae tēpore. Nec enim mihi probatur eorum sententiā, qui existimant Antichristum pauld postquam habuerit vsum rationis deserendum esse à custode Angelo, quod etiam asserit Viguerius in institutionibus Theologicis, cap. 21. §. 3. versu. 3. Sed vt diximus nihil ei proderit Angeli custodia propter summam obstinationem, vt affirmat D. Anton. 4. part. tit. 13. c. 4. §. 3. *Quamuis, inquit, Angelus bonus ei non subtrahatur ad custodiam, tamen postquam incipiet malitia vni, nullum effectum in eum custodia eo obfirmato exercebit.* Illud tamen aduertunt Cyril. Hierosol. catechesi mystagogica. 15. Hippolytus Episcopus & Mart. orat. de consummatione mundi. D. Ioan. Damasc. l. 4. fidei orthodoxae c. 27. Et B. Ephrem Syrus, tract. de consummatione seculi, & Antichristo. Antichristum initio quidem summam sanctitatem, religionemque simulaturum. In primordiis suis, inquit, Hippolytus elemens erit, ad dilectionem quietus, religiosus, pacificus, qui odio prosequetur iniustitiam, detestetur munera, idololatriam non admittat, a male scripturas recureatur sacerdotes, canitiem honori habeat, scortationem repudiet, adulterium abominetur, obreclationes non audiat, deiectiones non recipiat, hospitalis, studiosus pauperum, misericors, viduis opem feret, pupillos tuebitur, cunctos diliget, conciliabit inter homines contēdentes amicitia his verbis: *Sol non occidat super iracundiam vestram, ad Ephes. 4. Non possidebit aurum, nec diliget argentum, diuitias non amplectetur. Atque hæc omnia faciet concilio simulato, & fraudulento, quō cōfidentat omnes, vt se regem creent.* Hæc Hippolytus.

III.
Nulla celo
admittet in-
spirationem.
Suarius.
Iob. 41. 6.

1. Cor. 10.
Auxilium su-
ficiens Anti-
christo non
denegabitur,
vt neque An-
gelus.
2. Theff. 2.
Viguerius,
D. Antoni-
nus.

Cyrl. Hier.
Hippolytus.
D. Ioan. D. 4.
B. Ephrem.
Antichristus
vite sanctis-
tatem simu-
labit.

Ephes. 4. 29.

Utrum Antichristus futurus sit deditus concupiscentiis
fœminarum?

SECTIO V.

I. Hanc dubitationem excitamus propter locum illum Danielis 11. *Deum patrum suorum non reputabit, & eris in concupiscentiis fœminarum.* Quem locum Septuaginta, teste D. Hieron. in comment. super Dan. ita transtulerunt. *Et concupiscentiâ mulierum non subiacebit.* Quod quidem in ea 70. interpretum translatione, quam nunc habemus, non reperitur: sic enim apud eos legimus ad verbum, ἐπιπαύσαθες δὲ ἐστὶν πατέρων αὐτῶν & ὁμοίων, ἐπὶ ἑσθουλίας γυναικῶν, & ἐπὶ ὁμοίων τῶν θεῶν & κυριότητος: hoc est, super omnes Deos patrum suorum non intelliget, & super concupiscentiam fœminarum, & super omnem Deum nō intelliget. Quibus verbis, quia ambigua sunt, significatur, ut ipsemet Hieronymus confitetur, habere eū concupiscentiam fœminarum, & non habere. Non habere quidem si ita intellexerimus: super concupiscentiam fœminarum, non intelliget: habere autem, si ita accipiamus: super concupiscentiâ fœminarum, scilicet, erit. Iuxta primam autem lectionem vult Hieron. sermonem esse de Antichristo, qui simulaturus est castitatē, ut plurimos decipiat. Iuxta secundum verò de rege Antiocho, cuius fuerunt importunissima libidines. Nostra vero vulgata utrumque sensum patitur si more Hebræorum præcedens negatio in posteriori quoque membro subauditur: & ita legamus: Deum patrum suorum non reputabit, & non erit in concupiscentiis fœminarum. Est enim idiotismus Hebræus, ut negatio in priori sententiæ membro expressa, in posteriori subaudiatur, veluti Esaïæ 53. *Non erat ei affectus, & desideravimus eum,* id est, non desideravimus eum.

II. Dicendum igitur videtur, propter hanc lectionis ambiguitatē, Antichristum initio quidem simulaturum esse castitatē, ut ex Hippolyto superiori scēt. diximus: sed ubi rerum potitus fuerit in omnē libidinem, & scōrtationem ruiturum, ne dicamus homini omnium perditissimo commune naturæ vitium, & quod in homines plusquam reliqua dominatur, hoc est libidinē, defuturum. Quo etiam pacto respondet Lyranus in comment. super Dan. docēs Antichristum exterius quidem simulaturum esse castitatē, ut facilius decipiat: non futurum tamē castitatis amatorem: sed aduersarium, & libidini deditissimum. Quam ob causam arbitratur significatum fuisse à Ioanne Apocal. 17. per bestiam ascendentem de abyfso, eo quod bestia symbolum sit lasciviæ, & libidinosi homines bestiarum more vitam agant. Atque hinc licet colligere illustrissimū castitatis encomium, cuius nimirū tanta est pulchritudo, ut vel eius vnus simulatione persuadere sibi debeat Antichristus fore, ut reliqua omnia sua vitia, flagitiaque obtegantur: & sola opinione castitatis, ipse ad totius orbis monarchiam euehatur. Itaque homo ille peccati, & filius perditionis eum omnium se virtutum hostem profiteri debeat, non audebit tamē aduersus castitatē aperto Marte bellum gerere, quia cernet nihil esse, vel ad invidiam conflandam libidine efficacius, vel ad conciliandam benevolentiam castitate præstantius.

Utrum Antichristus idolorum cultor sit futurus?

SECTIO VI.

I. Videntur quædam loca Scripturæ in speciem pugnare. Quædam enim docent Antichristū omnem omnino Deū abiecturum, nec aliquis alterius cultū præter quam sui permissurū, veluti 2. Thes. 2. *Es extollitur supra omne, quod dicitur Deus,*

Dan. 11. 37.
Septuag.
D. Hieron.

Esaï 53. 2.

Hippolyt.
Simulata
præ castita-
te in omnem
libidinem
ruet. Anti-
christus.
Lyranus.

Conciliat
benevolentiam
castitas.

VIE G...
Apocalyp...

Deus, aut quod colitur. Et Dan. 11. Deum patrum suorum non reputabit, nec quenquam Deorum curabit, quia adversum universa consurgit. Alia verò videntur conceptis verbis dicere futurum Antichristum idolorum cultorem, veluti Dan. 11. Deum autem Maoz in loco suo venerabitur, & Deum, quem ignoraverunt patres eorum colet auro, & argento, & lapide pretioso. Ceterum proculdubio fatendum est Antichristum omnia idola aboliturum, nullumque Deum passurum in orbe coli præter se: nam se tantum ab omnibus adorari faciet, idque manifestè docent duo priora testimonia: affirmantque Cyrill. Hierosol. catechesi. 15. D. Iren. l. 5. adversus hæreses c. 25. Hippol. martyr serm. de consummatione mundi. D. Hier. in c. 11. Dan. Et in epist. ad Galgassiam, q. 11. Theod. Oecumen. & Theoph. in comment. super. 2. ad Thessal. 2.

Ad locum Danielis 11. de Maozin, duplex est responsio. Vna Theodoret, qui existimat per Maoz in, ipsummet Antichristum intelligendum esse Deum, inquit, fortem potentem, (hoc enim significat Maozin) seipsum appellat, illud enim, in loco suo, pro seipsum, posuit: eriget enim sibi ipsi templum, & auro, & argento, ac lapidibus pretiosis ipsa exornabit. Cui expositio diu consentit verbum Hebraicum, ut plerique annotarunt. Altera est Lyrani, & aliorum, quæ videtur probabilior, respondentium Maoz in nomen esse proprium, significareque certum aliquem Dæmonem, quem Antichristus priuatim colet: cuius nimirum opera se videbit indigere ad signa sua, & prodigia perpetranda. Et quoniam in eo Dæmone præsidium omne suum collocabit, & perperabit illum sub nomine Maozin, quæ vox interpretatur, Fortitudines, ut Deus Maozin, idem sit, ac Deus fortitudinum, siue Deus fortissimus. Itaque Antichristus occultè quidem, & priuatim Dæmonem adorabit, eique eriget aram, construètque simulacrum in auro, argento, & lapide pretioso, publicè tamen omnia idola execrabitur, & euerter, seque vnum faciet ab omnibus adorari.

Vtrum Antichristus futurus sit secundum sectam Iudæus?

SECTIO VII.

Illud in primis pro certo statuendum, Antichristum simulaturum se esse Christum, siue Messiam, Iudæosque illum tanquam Messiam recepturos. Ita enim disertis verbis Christus prænuntiavit Ioan. 5. Ego veni in nomine patris mei, & non recepit me, si alius venerit in nomine suo illum recipietis. In eandem sententiam interpretatur D. Hier. illud Dan. 11. Simulabit se Ducem fœderis, id est, Messiam Principem fœderis, & testamenti Iudæorum. Idemque affirmant D. Irenæus l. 5. adversus hæreses c. 25. Cyrill. Hierosol. catechesi. 15. Hippol. Mart. orat. de consummatione mundi. Theod. in comment. super 2. ad Thessalon. 2. Et in Epitome Diuinorum decretorum c. de Antichristo. D. Hier. in epist. ad Galgassiam q. 11. Severus Sulp. in vita B. Martini l. 2. D. Hilar. canone 25. in Matth. D. Amb. lib. 10. in Lucam, D. Ioan. Damasc. lib. 4. fidei Orthodox. c. 28. D. Greg. lib. 31. Moral. c. 10. Cyrill. Alex. D. Chrysof. & D. August. in c. 5. Ioannis.

Secundò Simulabit se gentis Iudæicæ maximè studiosum, Iudæosque præcipuè colet, ut ipsi primi eum tanquam Messiam regemque recipiant, ut auctor est Cyrill. Hier. catechesi. 15. Hippol. Martyr, oratione de consummatione mundi. Et B. Ephr. Syrus tract. de consummatione seculi. Eamque ob causam Hebr. templum Hierosolymitanum instaurabit: quæ admodum testantur iidem Auctores loco citato & Rabanus Maurus tract. de Antichristo. Tertio, Illud obsequens est Antichristum futurum Iudæicæ legis cultorem, maximumque caeremoniarum legalium obseruatorem: quod ex eo perspicuum est, quia alii qui non poterit Iudæis insinuare:

D. Irenæus.
Dan. 11. 38.
Nullum
Deum præter
se coli patietur.
Antichristus
Cyril. Hier.
Hippolytus.
D. Hieron.
Theodoret.
Oecumen.
Theoph.
II.
Theodor.
Lyrani.
Certum Dæmonem priuatim colet.

I.
Messiam se
simulabit.
Antichristus
Cyril. Hier.
D. Irenæus.
Hippolytus.
Theod.
D. Hieron.
Severus Sulp.
D. Hilar.
D. Chrysof.
D. August.
II.
Cyril. Hier.
Hippolytus.
B. Ephrem.
Templum
Hierosolymitanum
instaurabit
in gratia
Hebræorum.
Raban.
Iudæicam legem
obseruabit.

nec enim Iudæi recipient hominem non circumcisum : & qui legem non seruet, sed potius contemnat. Ita docent D. Ambr. in cōment. super 2. ad Theff. c. 2. & Raban. Maurus tract. de Antichristo, qui conceptis verbis docent, Antichristū fore circumcidendū. De lege vero Iudæorum ab eo obseruanda, idem affirmant Cyril. Hieros. catechesi. 15. Seuer. Sulpit. li. de vita S. Martini, vbi ait Antichristū præcepturum esse, vt omnes secundum legem circumcidantur. Et D. Greg. li. 11. registri in dictione 6. c. 3. Veniens, inquit, in mundum Antichristus diem Sabbathi, & diem Dominicum ab omni iubebit opere custodiri : nam quia simulaturus est morise, ac resurgere : ideo diem Dominicum in veneratione haberi præcipiet : quia vero iudæizare populū cōpellet, vtriusque Mosaicæ legis reuocet, & Iudæorum sibi subdat perfidiam, diem Sabbathi obseruari coget. Hæc Greg. Verum hoc arbitramur in initio tantum facturū, postea enim rerū potitus nouas ipse legis nefarias promulgabit, omnem peccandi licentiam continentes, modò ipsum tanquam Deum omnes recipient. Quod enim tandem repudiaturus sit legem Mosaicam manifestè colligitur ex illis verbis Dan. 11. Deum patrum suorum non reputabit. Si enim Deum Israël non venerabitur, nec illius sane legem Iudæis olim datam, caremoniasque obseruabit.

Quodnam sit illud templū, in quo sessurus prædicitur Antichristus.

SECTIO VIII.

1. **E**O amentia simul, & impudentia veniet Antichristus, vt sibi tanquam Deo litari, hostiasque immolari præcipiat : imo & in templo Dei sedeat tanquam Deus, quemadmodum disertis verbis docet Paulus 2. ad Theffal. 2. Nisi reuelatus fuerit homo peccati, filius perditionis, qui aduersatur, & exollitur supra omne, quod dicitur Deus, aut quod colitur, ita vt in templo Dei sedeat, ostendens se tanquam sit Deus. Theodor. D. Chryf. Theoph. & Oecumen. in eum locum Pauli, nomine templi accipiuntur templa Christianorum, in quibus Antichristus se faciet adorari. Verum communis opinio est, Antichristum reedificaturum esse templum illud Hierosolymitanum in gratiam Iudæorum, in eoque sessurum tanquam Deū: sic enim tradunt Cyril. Hieros. catechesi. 15. D. Iren. l. 5. aduersus hæreses, c. 25, & 30. Hippol. Martyr. in orat. de consummatione mundi. D. Hier. in epist. ad Algisiam q. 11. D. Ambr. in 21. c. Luca, D. August. l. 20. de Ciuitate Dei, c. 19. Seuer. Sulp. l. 2. de vita S. Martini, D. Hilar. canone. 25. in Matt. D. Ioan. Damasc. l. 4. fidei Orthod. c. 28. Sedulius in comment. super 2. ad Theffal. 2. imo ipsemet Theodor. Chryf. Theophyl. qui aiunt Antichristum sessurum in Ecclesiis Christianorum, simul affirmant sessurum in templo Hierosolymitano. Itaque solus Oecumenius id negat, ea ductus ratione, quòd sola templa Christianorum, templa appellari possint, quæ tamen ratio non multum habet momenti.

Confirmatur eadem sententia ex c. 11. Apoc. vbi dicuntur Enoch, & Helias occidendi ab Antichristo, & eorum corpora iacitura in plateis ciuitatis magnæ: vbi & Dominus eorum crucifixus est. Ex quibus verbis manifestè colligitur Antichristū Hierosolymis regnaturum: vt postea dicemus. Atque adeo verisimile est, ibi Pauli prædictionem, de sessione in templo Dei, esse adimplendam. Porro templum hoc Hierosolymitanum, ab Antichristo instaurandum, ceterum templi nomine: tum propter templum illud antiquū Salomonis, quod representabit: tum quia more templi sacrificiis, & hostiis Antichristo immolandis inseruiet. At quid respōdebimus ad locum illū Dan. 9. vbi videtur significari templum Hierosolymitanum, nunquam

nunquam amplius instaurandum illis verbis: *vsque ad consummationem, & finem perseverabit desolatio*: Respondemus adhuc constare vaticinium Danielis: vere enim ad finem vsque perseverabit desolatio: quia tantum in fine mundi ab Antichristo instaurabitur. Aut certe etiam dici potest adhuc Antichristi tempore templi desolatione duraturam, quia nunquam celestius, quam tunc templum illud profanabitur: quid enim magis profanum, magisque execrandum, quam in templo illo olim celeberrimo, & sanctissimo thura Antichristo adoleri, hostiasque immolari?

Quanam arte, & quibus initiis Antichristus orbis imperium obtinebit?

SECTIO IX.

Obscurum initio futurum Antichristum, & clam atque occulte educandum. I. Aliquid testatur Sacra litera, idcirco enim Dan. 7. appellatur cornu parvulum. *Considerabam*, inquit, *cornua*, & ecce cornu aliud parvulum ortum est de medio eorum, quemadmodum D. Hieron. & Theodoretus eo loco interpretantur: luculentiusque adhuc pradicatur Dan. 11. *stabit in loco despectus, & non tribuetur ei honor regis, & veniet clam, & obtinebit regnum in fraudulentia*. Quamquam enim cum locum Porphyrius, & alij veteres de Antiocho Epiphane intellexerunt: rectius tamen accipi de Antichristo docet D. Hier. in comm. sup. Dan. *Qui consurgere*, inquit, *habebit de modica gente, id est, de populo Iudeorum, & tam humilis erit, atque despectus, ut ei non detur honor regis, & per insidias, & fraudulentiam obtineat principatum, & hoc faciet, quia simulabit se Ducem foederis, hoc est legis, & testamenti Dei*. Idemque affirmat D. Ioan. Damasc. lib. 4. *Idem Orthod. c. 27. Clam, inquit, educabitur, ac repente irsurget, caputque attollet, atque imperio possidetur, & in regni quidem, vel tyrannidis potius praeludis bonitatis speciem praeseruet, cum verorum potius fuerit, tunc peruersitatem omnem suam deprimet*. Id, quod magis exponens Hippol. Martyr orat. de consummatione mundi, postquam eius hypocrisis, & simulationem, simulque miracula descripsit, adiungit: *Hac omnia faciet consilio simulato, & fraudulento, quo conveniat omnes, ut illum regem creent: nam ubi populi tantae eius virtutes, & facultates perspexerint, vno consensu convenient omnes unum in locum ad creandum illum regem, ac praecipue Iudeorum gens praecibus ipsi tyranno chara erit, dicentque illi omnes, Tibi obtemperamus, & agnoscimus te iustum super omnem terram atque in initio quidem subdole gloriam hanc repudiabit, at perseverantes homines, & obsecrantes regem illum declarabunt*. Hae Hippolytus.

D Hieron. Theodoret. Dan. 11. 21. Porphyr. Antichristus initio humiliter erit, atque de despectus. D. Hieron. D Ioan. Dam. Hippolyt. Eius hypocrisis. Iudeorum gens praecibus omnibus Antichristo chara.

Itaque ad duo capita videtur Hippolytus imperij Antichristi reuocare. Vnum erit signa, & prodigia, quae ante suum principatum, dum adhuc erit obscurus coram multis admirabilia perpetrabit, mundando leprosos, sanando paralyticos, expellendo Daemones, mortuos in speciem excitando. Alterum erit incredibilis hypocrisis, & virtutum omnium simulatio. Cyrillus Hierosol. cathedesi 15. arbitrat Antichristum peruenturum ad imperij totius orbis fastigium, gentes quidem sibi incantationibus, & beneficiis conciliando, Iudaeos autem, appellando se Messiam regem, idque portentis & magicis signis confirmando. *Veneficis*, inquit, *incantationibus, & malis artibus instructissimus usurpabit sibi potestatem Romani imperij, falso autem Christum se ipsum vocabit; ac per hanc Christi appellationem Iudaei, qui venturum expectant, decipiet; gentes vero per magicas imposturas seducet*. Addit Hippolytus ad hoc ipsum usurum esse Daemonum ministerio, & legatione, *Mandata*, inquit, *mittet per universam provinciam opera suam Daemonum, tum hominum, qui dicant: Rex magnus natus est super terram, venite omnes ad adorandum eum, et ipse vobis praestabit frumentum, & vinum, & opes, ac sublimes dignitates*. Id quod etiam affirmat

Cyrl. Hier. Quibus artibus conciliabit sibi gentes. Per universum orbem mittet legatos.

curribus, & in equitibus, & in classe magna, & ingredietur terras, & conteret, & pertinet: & introibit in terram gloriosam, & multi corruent, ha autem sole saluabuntur de manu eius Edom, & Moab, & principium filiorum Ammon: & mittet manus suam in terras, & terra Egypti non effugiet, & dominabitur thesaurorum auri, & argenti, & in omnibus pretiosis Egypti: per Libyam quoque & Ethiopiam transibit, & fama turbabit eum ab oriente, & ab Aquilone, & veniet in multitudine magna, ut conterat, & interficiat plurimos. Quem locum D. Hieronymus totum de Antichristo interpretatur. Quod autem Edom & Moab, & Ammon euasura dicantur ex Antichristi manibus, illud significat, auctore Hieronymo, Idumæam, Moabitas, & filios Ammon, id est, Arabiam, relinquendam esse intactam, quia illuc Sancti ad deferta confugient. Denique de prælio Gog, & Magog, de quo agitur Gen. 38. & Apoc. 20. illud interim satis sit annotasse per Gog, accipiendum esse Antichristum, per Magog, aut Antichristi exercitum ex barbaris, ferocissimisque gentibus collectum. Itaque prælium Gog, & Magog, esse prælium Antichristi, exercitusque eius aduersus Ecclesiam, ut ad c. 20. fusè docelamus.

Ex dictis plane colligitur Antichristum futurum omnium, qui vnquam fuerunt, eruntve regum, imperatorumque potentissimum: Siquidem vniuersum orbem sibi subiiciet, nec patietur aliquem vltquam gētium nisi suo no mine regnare. Id quod Daniel c. 7. significauit illis verbis. *Ipse potērior erit prioribus.* Et D. Hier. in c. 11. Dan. affirmat Antichristum toto orbe regnaturum. De cuius etiam monarchia loquens Lactentius lib. 7. Diuinarum institut. c. 16. sic ait. *Multiplicabitur extremis mundi temporibus imperium, & summa rerum potestas per plurimos dissipata, & cōcisa minuetur: Tunc discordia in perpetuum ferentur, nec vlla requies bellis exitiis erit, donec reges decem pariter existant, qui orbem terræ, non ad regendum, sed ad consumendum partiantur: tunc repente aduersus eos hostis potentissimus ab extremis sinibus plage septentrionalis orientur, qui tribus ex eo numero delectis, qui tunc Asiam obrinebunt, assumetur in societatem à ceteris, ac princeps omnium constituetur.* Fore etiam Antichristum opulentissimum imperatorem docet Daniel eodem c. 11. illis verbis. *Dominabitur thesaurorum auri, & argenti, & in omnibus pretiosis Egypti.*

Quod verò spectat ad imperij sedem, & regni metropolim, Babylone primum creditur regnaturus, ut plerique colligunt ex Zachariæ cap. 5. cum dicitur. *Leua uerunt amphoram inter cælum & terram. Et dixi ad Angelum, qui loquebatur in me: quò ista deferunt amphoram: & dixit ad me, ut adificetur ei domus in terra Sennaar, & stabiliasur, & ponatur ibi super basem suam. Quo loco pro terra Sennaar, Septuaginta trāstulerunt, in terra Babylonis.* Est enim Sennaar auctore D. Hieronymo, campus Chalæorum, in quo Babylon est ædificata, significaturque ea visione supplicium Iudæorum vsque ad tempora Antichristi duraturum, quo tempore ædificabitur eis domus Babylone, eo quod ibi incipiet Antichristus regnare, & à Iudæis ut Messias recipietur. Quanquam verò initia eius imperij Babylone erunt, tamen præcipue Hierosolymis imperabit, eritque ea vrbs sedes regni. Id, quod confirmari solet ex illis verbis Apostoli 2. ad Thessal. 2. *Ita ut in tēplo Dei sedeat, ostendens se tanquam sit Deus.* Esse autem per templum eo loco accipiendum templum Hierosolymitanum, quod ipse instantabit, iā sup̄crius multorum Patrum testimonio confirmauimus. Cum igitur federe debeat in tēplo Hierosolymitano videtur eam urbem futurā sedem imperij. Accedit quod Apoc. 11. docet Ioannes, Enoch, & Helia Hierosolymis ab Antichristo occidendos, ut in cōmentariis eius capitis diximus: quod argumento est ibi imperij metropolim, ac sedem ab Antichristo erigendam.

D. Hieron.
Quo pacto Arabia euasura sit ex Antichristi manibus. Gen. 38. Apoc. 20. 1111.
Antichristus erit omnium imperatorum potentissimus Dan 7. 24. D. Hiero. Lactantius.
Zachar. 5. 9. Babylone primum regnabit Antichristus. Septuag. D. Hieron.
Vrbs Hierosol. metropolis regni Antichristi. 2. Thess 2. Apoc. 11.

De signis, & prodigiis admirandis quidem, sed fallacibus, quæ Dæmonis opera patrabit Antichristus.

SECTIO XI.

- I. **Rabanus.** **T**Ribus quasi machinis validissimis Antichristus Ecclesiã oppugnabit: quæ admodũ docet Rabã. Maurus Archiep. Mogütinus, terrore nimirũ, muneribus, & prodigiis. Et quidem vera miracula efficere nõ poterit, cum id ad solius Dei potestatem, & imperiũ, pertineat, verũ effecta admirabilia, signaque multa, & prodigia perpetrabit Dæmonũ opera. Quamquã vero multa verè per magiam efficiet, videlicet opera Dæmonum applicantiũ actiua passiuas, cuiusmodi fuerũt serpentes illi Magorũ Pharaonis, quia ad fallendum, doctrinæque suæ falsitatem astruendam pertinebunt. De quibus signis, & prodigiis loquitur Paul. 2. ad 2. Thess. 2. 9. *Thess. 2. Cuius est aduentus secundum operationem Sathana in omni virtute, & signis, & prodigiis mendacibus, & in omni seductione iniquitatis is, qui pereunt, eo quod charitate veritatis non receperunt, ut salui fierent.* Quamnam verò huiusmodi prodigia sint futura habemus ex parte significatum à Patribus. Method. Episc. & Mart. in suis reuelationibus, quæ referuntur tomo 2. Biblioth. S. Patrum. *Faciet, inquit, multa signa, & prodigia sophistica, & falsa, cæci respicient, claudi ambulabunt, surdi audient, dæmoniaci curabuntur, conuertet solem in tenebras, & lunam in sanguine apparenter.* Hippolyt. Episc. & Martyr orat. de consummatione mundi. *Leprosos, inquit, mundabit paralyticos excisabit, expellet Dæmonos, longinqua non aliter quam presentia denunciabit, mortuos suscitabit, transferet montes ante oculos spectantium, siccis pedibus ambulabit super mare, deducet ignem e celo, conuertet diem in tenebras, & noctem in diem solem circumaget quo libuerit, & ut semel dicam omnia terra, marisque elementa, & vi oblatæ apparitionis coram spectantibus obtemperare sibi demonstrabit.* Beatus Ephrem Syrus tract. de consummatione seculi, & Antichristo. *Transferet, inquit, Montes, & insulas fallaciter, & currere quidem videbitur mons coram cunctis turbis spectantibus, licet omnino a suis fundamentis non sit motus super abyssum incedet, & in ea, ut super terram se ambulare simulabit: magna tribulatio erit in diebus illis, quando seipsum ut Deum ostendat formidabilibus portentis, per aëra volitans, cunctique Dæmones in forma Angelorum: cum timore coram tyranno in aëre sublimes volitare conspicientur.* Raban. Maur. tract. de Antichristo, qui falsò, ut diximus, ascribitur D. Aug. *Faciet, inquit, signa inaudita, arbores rãmirum subito florere & crescere, mare turbari, & subito tranquillari: naturas in diuersas figuras mutari, agitari aëra ventis, & multis modis commotionibus mortuos in conspectu hominum suscitari.*
- II. **Matt. 24. 24.** **Prædicatores.** **Antich. mal. 24.** **Cyril. Alex. Martyres qui spore Antichristi patietur, super omnes martyres.** **D. Greg.** **Quæ** omnianõ de solo Antichristo accipienda sunt, sed de eius etiã seãtorib, potillimũq. prædicatoribus, ut Christus Dominus cõceptis verbis docuit Matt. *24. Surgent enim pseudochristi, & pseudoprophetae, & dabunt signa magna, & prodigia, ita ut in errore inducantur, si fieri potest etiã electi.* Vbi notandũ est de signis, & prodigiis dictũ fuisse: *ut in errore inducantur, si fieri potest etiã electi.* Erit enim hæc lögẽ omniũ grauissima tẽtatio multò ipsistormẽtis, muneribsq. potẽtior. Ita prædicationẽ Christi intellexit Cyr. Hieros. catech. 15. *Nũquid, inquit, non beatus martyr est, qui tunc pro Christo martyriu pertulerit? Ego verò illũ super omnes martyrese esse dixerim: nã qui antea præcesserit, cõ hominib. illis tantũ certamẽ erat, qui verò tẽpore Antichristi patietur, personaliter eũ Sathana pugnabit: tũc verò superiores illos mare res reges solũ occidẽt, mortuos autẽ nõ excitat, neq. signis & prodigiis cuiusq. phantasiã perturbabãt, hic autẽ timore, & necessitate mala subuersione, ut seducatur si fieri potest etiã electi, nequãdo in cor ascẽdat, quã Chri. plurã hũõõerit.* In eandẽ sent. loquitur D. Gre. l. 32. MOR. c. 13. *Põsẽm inquit, quẽ erit humana mentis illa*

in illa tentatio, quando pius martyr, & corpus tormentis subiicit, & tamen ante eius oculos cor-
tor miracula facit: cuius tunc virtus non ab ipso cogitationum fundo quatiatur: quando is, qui D. I. fid.
flagris eruciat, signis cornescat: Et D. I. Ido. lib. 1. de summo bono c. 28. Olim, inquit, fa-
ciebant miracula martyres, tunc autem videbuntur facere ipsi persecutores.

Ceterum quantum tam multa, tamque admiranda futura sint huiusmodi fi-
gna, nunquam tamen Christi Ecclesia, fidesque ac religio labefactari poterunt. Nam Antichristi
præter alia maxima subsidia, quibus Diuina providentia fideles eius temporis mi-
rum in modum confirmauit, simul etiam Enoch, & Helias toto fere tempore ty-
rannidis Antichristi illustrissimis miraculis coruscabunt, vt diximus c. 11. cū Ioan.
5. nostro exegetico sect. 11. Quare defendi nõ potest id, quod ait Dominicus à So-
to, lib. 4. sentent. d. 46. q. 1. art. 1. videlicet propter acerbissimam illam persecutio-
nem, fidem ac religionem Christi extinguendam esse. Extincta, inquit, fide per dis-
censionem ab Apostolica sede totus mundus vanus erit, ac deinceps in cassum processurus: expa-
niscant ergo mortales, quam sit pestis amor sui, inde enim dimanat elatio, & superbia, qua sub
ducatur tandem Antichristi ciuitatem Dei labefactabit. Non potest, inquam, defendi hæc
sententia, vt bene aduertit Bellarminus tract. de Antichristo, c. 17. to. 1. suarum cõ-
trouersiarum: quoniam pugnat cum illa Christi promissione, Matth. 16. super hanc
petram ædificabo Ecclesiam meam, & portæ inferi non præualebunt aduersus eam. Accedit,
quod cum Christus Dominus dixit Math. 24. Dabunt signa magna, ita vt in errorem in-
ducantur, si fieri potest etiam electi: sed propter electos breuiabuntur dies illi: manifestè signifi-
cauit, tempore Antichristi futuros electos, atque ad eam Ecclesiam. Qua de re le-
gendus est. D. August. li. 20. de Ciuit. Dei c. 8. Post hæc, inquit, oportet eum, (id est, Dia-
bolum) sibi breui tempore, si hoc est Diabolo ligari, & includi, Ecclesiam non posse seducere:
hæc ergo erit solutio eius vt possit? Absit nunquam ab illo Ecclesia seducetur prædestinata, & ele-
cti ante mundi constitutionem, de qua dictum est: Nouit Dominus qui sunt eius, & tamen hic erit
Ecclesia illo tempore etiam quæ soluendus est Diabulus, sicut ex quo est instituta hic fuit, & erit
omni tempore, in suis utique qui succedunt nascendo morientibus. Id quod probat Aug. ex
c. 20. huius operis cum dicitur: Et ascenderunt super terram latitudinem, & cinxerunt ca-
stra sanctorum, & dilectam ciuitatem. Et descendit ignis de celo à Deo, & comedit eos: & Dia-
bolum, qui stantebat eos, missus est in stagnum ignis & sulphuris, ubi & bestia, & pseudopropheta
cruciantur die ac nocte in secula seculorum. Sed hoc iam ad iudiciũ vltimũ pertinet, quod nunc
propterea commemorandum putauit, ne quis existimet eo ipso paruo tempore, que soluetur Dia-
bolum in hac terra Ecclesiam non futuram, in illo hic eam vel non inueniente, cum fuerit solutus,
vel absumente cum fuerit modis omnibus persecutus. Et pauld inferius: Alligatio, inquit,
Diaboli, est non permitti exercere totam tentationem, quam potest, vel vi, vel dolo ad seducendos
homines in partem suam cogendo valenter, fraudulenterve fallendo: quod si permitteret in tam
longo tempore, & tanta infirmitate multorum, plurimos tales, quales Deus id perpeti non vult, &
fideles decideret, & ne crederent impediret, quod ne faceret alligatus est. Denique paucis in-
terpositis, soluetur, inquit, in fine, vt quam fortem aduersarium Dei ciuitas superauerit, cum
ingenti gloria sui redemptoris, adiutoris, liberatoris, aspiciat. Hactenus August.

Vtrum Antichristo regnante, sacrificium Eucharistiæ in
Ecclesia cessaturum sit?

SECTIO XII.

Quod cessaturum sit non semel videtur à Daniele prænunciatum, etenim
capite 8. Audisti, inquit, unum de sanctis loquentem: & dixit vnus san-
ctus alteri nescio cui loquenti: Vsq; quod visio, & iuge sacrificium, & peccatum desolationis, qua
Bbb iij

facta est, & sanctuarium, & fortitudo concalcabitur: Et dixit ei: usque ad vesperam & mane dies duo millia trecenti, & mundabitur sanctuarium. Et c. 11. Polluens sanctuarium fortitudinis, & auferent iuge sacrificium, & dabunt abominationem in desolationem. Quae duo testimonia quanquam communis expositio interpretatur de iuge sacrificio legis veteris, quo singulis diebus duo agni anniculi immaculati, vni mane, quod erat sacrificium matutinum: alter vesperi, quod sacrificium vespertinum dicebatur, in holocaustum immolabantur. Numer. 28. Quod iuge sacrificium cessauit tempore Antiochi, de quo iis locis sermo est. Nihilominus confitetur D. Hieron. a plerisque accipi de temporibus Antichristi sub typo regis Antiochi. Sed luculentius idem habemus expressum c. 11. A tempore cum ablatum fuerit iuge sacrificium, & posita fuerit abominatio in desolationem dies mille ducenti nonaginta. Vbi manifeste sermo est de Antichristo, cum tempus tyrannidis exprimitur, diebus mille ducentis nonaginta comprehensum, vt affirmant D. Hieron. & Theod. in eum locum. D. Iren. lib. 5. aduersus haereses. Hippol. Martyr orat. de consummatione mundi. Primalius in c. 11. Apoc. & reliqui communiter. Quodnam verò aliud iuge sacrificium accipiendum videtur, quam sacrificium Eucharistiae: quod cum in vniuersis ferè orbis prouinciis celebratur, quas aeternis conuersionibus obit sol, merito iuge, & continuum appellari potest, cum se resemper oporteat, siue in his, siue in illis partibus offerri: iuxta illud Malach. 1. Ab ortu solis usque ad occasum magnum est nomen meum in gentibus: & in omni loco sacrificatur, & offertur nomini meo oblatio munda, quia magnum est nomen meum in gentibus, dicit Dominus. Et quanquam pro iuge sacrificio Septuag. translulerunt εἰς δὲ λέξι μὲν ita locum reddentes: Ἰδοὺ ἔρχεται ὁ κύριος & καταβήσεται ἐπὶ τὴν πόλιν, hoc est, ad verbum a tempore mutationis continuatur. Et cum εἰς δὲ λέξι μὲν conuinitatem significat, & eo loco haud dubie cōtinuitatē Diuini cultus: significarique videtur continuationem cultus Diuini ea celebritate, qua modo agitur, tempore Antichristi desitura. Tamen cū præcipuus & maximus religionis nostrae cultus, ipso Eucharistiae mysterio cōtineatur, merito complures ad Euch. vaticinium Dan. pertinere existimarunt. Id quod præter alios disertè docet Hippol. Martyr orat. de cōsummatione mundi. Pretiosū, inquit, corpus & sanguis Christi non exabit in diebus illis, liturgia id est, Missæ sacrificiū, extinguetur. Atque hæc sunt, quæ sacrificiū Eucharist. cessaturū Antichristi tempore cōfirmat.

II. Ex altera verò parte videtur ob stare illustris illa Christi pollicitatio Matth. 28. Et vobiscum sum omnibus diebus, usque ad consummationem seculi. Quam licet D. August. tract. 50. in Ioan. de præsentia secundum prouidentiam & fidem. Et D. Ambr. lib. de Isaac, & anima c. 7. de protectione accipiant: tamen de præsentia quoque in sacramento Eucharistiae, plerique interpretantur, quos sequitur Iansenius in concordia. Quare dicendum putamus Eucharistiae mysterium, & cultum publicè quidem cessaturum tempore Antichristi, quippe qui nihil magis, quam hoc sacramentum, vt potètè cupletissimum passionis Domini monumentum detestabitur. Quo sensu intelligendus est Daniel: tamque ob causam Septuaginta voce εἰς δὲ λέξι μὲν vti sunt quæ cultus conuinitatem, & celebritatē significat, id tamen non efficiet, quominus privatim, & in locis oculis, vbi canque se fideles metu persecutionis abdiderint, sacerdotes corpus Christi consecrent, fidelibusque communicent. nec enim Deus electos alienissimo illo tempore tam præsentis solatio, subsidioque destituet: vt etiam tunc verum sit illud Psal. 22. Parasitum conspectu meo mensam a iherisucos, qui tribulant me. Quo sensu prædicto Christi accipienda est, atque ita rectè constant, & coherent testimonia, quæ in speciem se cum ipsa pugnare videbantur.

Quanto

VIE
 Apoc
 11

Quanto tempore duratura sit Antichristi tyrannis, & sub eo Ecclesia persecutio.

SECTIO XIII.

Antichristi tyrannidem modico tempore duraturam praedixit Christus, Mat. I. 24. Nisi breuius, inquit, fuissent dies illi, non fieret salua omni caro: sed propter electos breuiabuntur. Et Apoc. 12. *Ve terra, & mari, quia descendit Diabolus ad vos habens iram magnam, sciens quia modicum tempus habet.* Et c. 28. *Post haec oportet illum solui modico tempore.* Modicum appellatur huiusmodi tempus, quia erunt tres tantum anni cum dimidio, ut multis in locis Scripturae Sacrae praedicitur, veluti Dan. 12. *Et audiuisti virum, qui indutus erat lineis, qui stabat super aquas fluminis: cum eleuasset dextram, & sinistram suam, & iurasset per uiuentem in aeternum, quia in tempus, & tempora, & dimidium temporis.* Quo loco tempus annum significat: tempora duos annos: dimidium temporis anni dimidium: quemadmodum docet D. Hier. & communis expositio: & nos ad c. 12. uberius diximus. Et paulo inferius: *A tempore, cum ablatum fuerit iuge sacrificium dies mille ducenti nonaginta.* hoc est, tres anni cum dimidio transibunt, & praeterea duodecim dies. Apoc. 11. *Ciuitatem sanctam calcabunt mensibus quadraginta duobus.* Et c. 12. *Fugit mulier in solitudinem, & abscondit se a facie serpentis per tempus, & tempora, & dimidium temporis.* Et c. 13. *Data est ei potestas facere mensibus quadraginta duos.* Sic etiam docent D. Iren. l. 5. aduersus haereses ad h. p. m. C. yrl. Hierosol. catechesi 15. D. Aug. 20. de Ciuit. Dei c. 8. & 23. diuus Hier. & Theod. in c. 7. & 12. Dan. Beda. D. Ansel. Prima. Areth. Haymo, Rich de S. Victore, & Rupert. in loca citata ex Apocalypsi. Nec refert, quod Daniel c. 12. dicat a tempore quo ablatum fuerit iuge sacrificium transitorios esse dies mille ducentos nonaginta: Ioannes autem Apoc. 11. doceat Enoch, & Heliã prophetaturos dieb. mille ducentis sexaginta. Etenim Daniel loquitur de tempore tyrannidis Antichristi, quod comprehendet tres annos cum dimidio, & praeterea duodecim dies: hoc est, dies mille ducentos nonaginta. Ioannes autem de tempore praedicationis Enoch, & Heliã, qui occidendi sunt vno mense prius quam Antichristus intereat, ut diximus ad c. 11. Sect. 9.

Qualis nam futurus sit interitus Antichristi.

SECTIO XIII.

Inem, & interitum Antichristi cum futurum commemorat Dan. c. 11. *Per Libyam, inquit, quoque, & Aethiopia transibit, & fama turbabit eum ab Oriente, & ab Aquilone, & ueniet in multitudine magna, ut conterat, & interficiat plurimos: & figet tabernaculum suum in Apadno inter dua maria super montem inchoyrum, & sanctum, & ueniat usque ad summitatem eius: & nemo auxiliabitur ei.* In quem locum D. Hieron. *tonym. Nostri, inquit, extremum huius visionis capitulum de Antichristo sic exponunt, quod pugnans contra Aegyptios, Libyamque, & Aethiopia, & etiam cornua de decem cornibus conterens, audietur sic de Aquilonis, & Orientis partibus aduersum se bella consurgere, ueniet usque cum magna multitudine figet tabernaculum suum in Apadno iuxta Nicopolim, quae prius Emais uocabatur, ubi incipiunt Iudaea prouincia montana consurgere. Denique inde se erigens usque ad montem Oliueti Hierosolymorum regio ascenditur, & hoc esse, quod nunc scriptura dicit, & cum fixerit tabernaculum suum in montana prouincia radicibus inter dua maria, mare uidelicet quod nunc appellatur mortuum ab Oriente, & mare magnum in cuius litore Ioppe, Ascalon, & Gaza sita sunt: tunc ueniet usque ad summitatem montis eius, hoc est, montana prouincia, id est, verticem montis Oliueti, qui inchoyrum uocatur, quia ex eo Dominus ascendit ad Patrem, & nullus Antichristo poterit auxiliari, contra se Domino sciuenti: & asserunt ibi Antichristum esse periturum. unde Dominus ascendit*

Matt. 24. 22.
Apoc. 12.
12. Et 10. 3
Antichristi
tyranni da-
rabit tribus
annis cum
dimidio.
Dan. 12. 7.
D. Hieron.
Dan. 12. 12.
Apoc. 11. 2.
Et 12. 14. Et
13. 5.
D. Irenem.
Cyr. Hier.
D. August.
D. Hieron.
Theod.
Beda.
D. Anselm.
Primus.
Areth.
Haymo.
Rich. Vict.
Rupert.

D. Hieron.
Antichristi.
perimetur in
monte Oliueti.

ad caelos, quod autem Antichristus veniat usque ad summitatem montis sancti, & inebriatur ibi percat: Esaias plenius loquitur: Praecipitabit Dominus in monte sancto faciem dominatoris tenebrarum super omnes gentes. Hæc Hieronymus.

II. Idem quod attinet ad montem Oliueti, in quo perimendus sit Antichristus,

D. Thom. affirmat *D. Thom.* in comment. super 2. ad Thess. 2. & alij. Quomodo autem sit interficiendus, tradit Esaias cap. 11. iuxta quorundam expositionem, ut auctor est ibi *D. Hier.* Percutiet (nimirum Christus) terram virga oris sui, & spiritum labiorum suorum in: efficiet impium: Et Paulus 2. ad Thess. 2. Quem Dominus Iesus interficiet spiritu oris sui: & destruet illustratione adventus sui. Vbi plerique per spiritum oris Christi Michaelem Archangelum accipiunt, qui Christi iussu interfecturus sit Antichristum. Quam expositionem commemorat *D. Thomas* in eum locum. Communior sententia, Spiritum oris Christi eius mandatum, & imperium interpretatur. Ita *D. Thom.* *D. Chryso.* *Theophyl.* in eum locum. Et *Theod. Dan. ii.* Magister historiarum Schol. in 12. c. Dan. existimat eum verbo Christi perimendum: nimirum ascendente eo in caelum Demonum ministerio, audiendam esse de caelo vocem Christi, Morere, confestim fulmine percussum deliciendum, interiturumque.

Haymo in c. 11. Esaiæ putat eum interficiendum potentia iussionis Christi, & licet à Michaele, ut quidam asserunt, interficiatur, Domini tamen nutu, hoc totum perficiendum, occidendumque, ut Doctores tradunt, in monte Oliueti in papilionem, ac folio suo, illo in loco, contra quem, caelos Dominus ascendit. Verum hæc omnia multò luculentius explicavit Ioannes Apoc. 19. his verbis.

III. *Vidi bestiam, & reges terra, & exercitum eorum congregatos ad faciendum prælium cum illo, qui sedebat in equo, & cum exercitu eius, & apprehensa est bestia, & cum ea Pseudopropheta, qui fecit signa coram ipso, quibus seduxit eos, qui acceperunt charactera bestia, & qui adoraverunt imaginem eius: viui missi sunt hi duo in stagnum ignis ardentis. Quem locum ad litteram, ut verba sonant, intelligendum existimo. Ita quævis verbis Ioannes per sedentem in equo candido, Christum significat: nomine bestia, Antichristum, nomine pseudopropheta, præcursorem illum suum, & insignem concionatorem, de quo diximus hoc ipso c. exeget. 1. sectione 6. atque hos duos viuos mittendos in stagnum ignis. Quare dicendum nobis videtur Christi iubentis imperio aperendam terram, atque ab ea quasi ad prædam hiante, Antichristum, eiusque præcursores viuos deglutendos. Quia tamen Paulus disertis verbis docet 2. ad Thess. 2. Antichristum interfectum iri, necesse est quinino fatemur, ubi primò eos terra absorberit in ipso medio hiatu, claudente se iterum terra morituros, eorumque animas ad stagnum ignis à Dæmonibus rapiendas: quemadmodum accidit Dathan, & Abiron, de quibus dicitur Numer. 16. Descenderuntque viui in infernum aperti humo, & perierunt de medio multitudinis. Quod non ita est accipiendum, quasi viui ad infernum pervenerint, sed quod eos viuos terra devoraverit, & in ipso hiatu, quasi compresso gutture, strangulaverit, eorumque animas ad inferos, veluti ad stomachum, decoquendas transmisserit: ut exponunt*

Abulens. *Lyran.* *Hugo Card.* & *Dionys. Carth.* super 16. c. Numer. Idèigitur accidet Antichristo, eiusque præcurtori. Nec enim placet sententia *Andree Cesar.* in c. 19. Apoc. existimantis illos non morituros, sed in corrupto corpore viuos ad infernum, descensuros; ipsamque gehennam illis loco mortis futuram: cum Paulus disertis verbis affirmet Antichristum interficiendum 2. ad Thessal. 2. ut interim orittamilla Scripturæ sacræ testimonia, quæ docent omnes homines esse morituros.

Quantum

Quantum temporis à morte Antichristi vsque ad diem
iudicij excurrerit.

SECTIO XV.

Communis est Doctorum sententia, post mortem Antichristi concedendum
esse hominibus spatium quadraginta quinque dierum, vt qui seducti ab An-
tichristo fuerint, locum habeant penitentia. Ita docent D. Hier. Theod. Lyran. *D. Hieron.
Theod.
Lyranus.
Magister.
Hugo Card.
Dion. Cart.
Dan. 12. 11.*
Magister historice Scholast. Hugo Card. Dion. Cart. Dan. Idque
colligunt ex illis verbis eiusdem c. *A tempore cum ablatum fuerit iuge sacrificium, &
postea fuerit abominatio in desolationem, dies mille ducenti nonaginti & octo, qui expectat, &
peruenit vsque ad dies mille trecentos triginta quinque, hoc est, Antichristi persecutio
durabit tribus annis cum dimidio: & præterea decepit, aut duodecim diebus, hoc
enim tempus includitur diebus mille ducentis nonaginta. Sed beatus, qui mortuo
Antichristo super vixerit quadraginta quinque dies, hoc est, peruenit ad dies
mille trecentos triginta quinque. Hæc enim summa præcedentem superat qua-
draginta quinque diebus. Quare significatur quadraginta quinque dies futuros
à morte Antichristi, vsque ad diem iudicij: quemadmodum discretis verbis exponit
D. Hier. Beatus, inquit, qui interfecit Antichristum, dies supra numerum præfixum, qua-
draginta quinque præstolabitur, quibus est Dominus atque saluator in sua maiestate ventu-
rus. Quare autem post interfecionem Antichristi quadraginta quinque dierum silentium sit,
diuina scientia est, nisi forte dicamus, quod dilatio regni sanctorum, patientia comprobatio
est.* Hæc Hieronymus.

Verum vtū plures, quam quadraginta quinque dies à morte Antichristi vsq;
ad diem iudicij excurrere debeant, incertū est: & illud etiā minimè exploratum, vt
ait Lyrā. in c. 39. Ezech. vtū illi dies futuri sint vsuales vt nostri, an pro annis co-
putari debeant: quemadmodum & Ezech. c. 4. dicitur, *Dies pro anno dedit tibi: Luxa
quam sententia incognita adhuc manet dies iudicij. Sane admodum probabile
est incertitas futuras eius tēporis inducias, etenim Dominus Matt. 24. agēs de suo
aduentu ad iudiciū sic ait, sicut erāt in diebus, ante diluuiū comedentes, & bibentes, &
nubentes, & nuptus tradentes, vsque ad eū diem, quo intravit Noë in arcā, & non cognouerūt,
donec uenit diluuiū, & tulit omnes: ita erit aduentus filij hominis. Quam Christi senten-
tia Doctores referunt ad illud tēpus, quod effluet à morte Antichristi vsque ad
diem iudicij, & i. ad Thess. 5. *Dies Domini sicut fur in nocte, ita ueniet: cum enim dixerint,
Pax, & securitas, tunc repentiū superueniet interitū. Nō est autem uerisimile, tā bre-
ui quadraginta quinque dierū spatio, post mortem Antichristi, homines vsque
adeo de posturos tanta persecutionis memoriā, vt in ea uiuāt securitate, otio, ac
deliciis, quæ ante diluuiū præcessisse memorantur. Accedit, quod Christus Do-
minus docet diem iudicij incognitū omnibus mortalibus futurum, si autē qua-
draginta quinque tantum dies à morte Antichristi, vsque ad diem iudicij debe-
rent excurrere, sane possent eius temporis homines eum diem certò designare.**

Vtrum post mortem Antichristi, omnes Iudæi sint ad
fidem conuertendi.

SECTIO XVI.

Supponimus in hac questione Iudæos vsque ad finem mundi illud cæcitas
velamen, (de quo loquitur Paulus 2. ad Corin. 3.) super cor suum, & ante
mentis oculos habituros: id quod præterquam quod ex superioribus manifestū
est, ostendimus enim ex Christi prædicatione, veterumque Patrum testimoniis,
eos Antichristum, vt Messiam, ac Principem recepturos,) conceptis etiam

*A morte An-
tichristi vs-
que ad diem
iudicij 45.
dies excur-
rent.*
D. Hieron.

II.
Lyranus.
*Computari
ne debeant
dies illi pro
anno.*
Ezech. 4. 6.
Matt. 24. 5.
*Dies iudicij
etiam post
mortem in-
cognitus.*
1. Thess. 5. 2.

I. Theff. 2. 14. verbis docet Paulus ad Theff. 2. 14. inquit, imitatores facti estis fratres Ecclesiarum Dei, quae sunt in Iudaea in Christo Iesu, quia eadem passissetis & vos a contribulibus vestris, sicut & ipsi a Iudaeis, qui & Dominum occiderunt Iesum, & prophetas, & nos persequuntur. Deo non placent, & omnibus hominibus aduersantur prohibentes nos Gentibus loqui, ut scilicet fiant, ut impleant peccata sua semper, peruenit enim ira Dei super eos usque in finem. Graece est *ἡμεῖς ὡς καὶ οἱ Ἰουδαῖοι ἠὲ ἀποκτείνουσιν τοὺς προφῆτας, ὡς καὶ ἡμεῖς ὡς καὶ οἱ Ἰουδαῖοι ἠὲ ἀποκτείνουσιν τὸν κύριον Ἰησοῦν τὸν υἱόν τῆς πατρὸς καὶ τὸν θεόν, καὶ τὸν ἑαυτοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἑαυτοῦ ἑαυτοῦ ἀποκτείνουσιν*. Praeponitur quoque etiam modo legitur D. Ambr. ut sit sensus, praenotat, hoc est, occubant eos ira Dei. Verum Graeca sententia est, Peruenit in illos ira, siue ultio Diuina usque in finem, videlicet mundi, ut interpretatur D. Thom. Cuius loci duplex est expositio, una de ira Dei, quoad captiuitatem, quae duratura est usque ad finem mundi, altera de derelictione Diuina, & ex citate mentis, quae usque ad finem mundi perdurare debeat. Atque haec posterior expositio magis ex textu colligitur, magisque est instituto Pauli consentanea.

Hoc supposito illud in questionem vertitur, ytrum omnes Iudaei conspecto infelici Antichristi exitu, tandem deponere debeant in pleuam messia cogitatione, & Christum ut verum Messiam Deumque agnoscere. Et quidem multa loca Scripturae videntur affirmare omnes esse conuertendos, veluti Malach. 4. Ecce ego mittam vobis Heliam prophetam, antequam veniat dies Domini magnus, & horribilis, & conuertet cor patrum ad filios, & cor filiorum ad patres eorum, ne forte veniam, & percutiam terram anathemate. Quem locum expendens D. August. 1. 20. de Ciuit. Dei c. 19. Per hunc Heliam, inquit, magnum, mirabilemque prophetam exposita sibi lege vltimo tempore ante iudicium, Iudaeos in Christum verum, id est in Christum nostrum esse credituros, celeberrimum est in sermonibus, cordibusque fidelium. Cum venerit ergo, conuertet corda patrum ad filios, & est sensus, vtrum filij sic intelligant legem, quem admodum patres eam intellexerunt, id est propheta, in quibus erat, & ipse Moyses. Haec ille. Eodem modo cum locum intellexit D. Greg. 1. 11. Moral. c. 10. Vbi cernis iuxta Malachiam vaticinium fore, ut Iudaei non post, sed ante mortem Antichristi, fidem Christi recipiant: siquidem conuertendi sunt ad praedicationem Helie, qui ab ipso Antichristo perimendus est, uti diximus c. 11. Id quod luculentius adhuc habemus expressum Ecel. 48. vbi ad Heliam ita sermo dirigitur: Qui receptus es in turbine ignis in carru equorum igneorum, qui inscriptus es in iudicij temporum lenire iracundiam Domini, conciliare cor patris ad filium, & restituere eribus Iacob. Idemque significauit Christus Dominus Matth. 17. Helias quidem venturus est, & restituet omnia: nam de Iudaeis per Heliae praedicationem in fine mundi conuertendis, eum locum accepit D. Greg. hom. 12. super Ezech. & D. Chrylost. hom. 58. in Matth. Quanam, inquit, omnia: quacumque Malachias propheta dicebat, mittam vobis Heliam Testem, qui restituet cor patris ad filium. Causam quoque cur venturus sit docuit, nimirum ut Iudaei credere in Christum persuadeat, ne omnes illo adueniente peritus perdantur, quam rem ipse in memoriam reducens, ait, Restituet omnia, incredulitatem videlicet Iudaeorum, qui tunc erunt residui, ad fidem conuertet. Haec Chrylostomus. Illud Esai. 10. quod citat Paulus ad Rom. 9. Esaias autem clamabat pro Israel: Si fuerit numerus filiorum Israel tanquam arena maris, reliqua salua sient, ad finem mundi no pertinet, tantumque significat, ut exponit D. Hieron. paucos Iudaeos in Christum, cum venisset credituros, & saluandos, sic comparatur cum innumeraibili multitudine eorum, qui tunc non erant recepturi, id enim reliquiarum nomine comprehenditur.

II. Multo clarius loquitur Apostolus ad Rom. 11. Nolo vos ignorare fratres, misterium hoc, quia cecitatus ex parte contigit in Israel, donec plenitudo Gentium intraret, & sic omnis Israel saluus fiet, sicut scriptum est: Veniet ex sion, qui eripiat, & auertat impietatem a Iacob.

Iudaeorum
causa per
rabiosum
et mundum
nempe
D. Ambr.
D. Thom.

II.
Malach. 4.
Omnes Iu-
deos conuer-
tendos ad
Christum post
Antichristi
meritum affir-
mant multa
Scripturae
loci.
D. August.
D. Gregor.

Ecel. 48. 9.

Matth. 17. 11.

D. Greg.
D. Chrylost.

Rom. 9. 27.

D. Hieron.

II.
Rom. 11. 25.

Esai. 59.

VIE
Apoc.

à Jacob. In quem locum D. Thomas obseruauit particulam illam, *Donec*, posse designare causam excaecationis Iudaeorum, vt propter ea nimirum Deus permiserit eos excaecari, vt plenitudo gentium intraret: posse etiam designare terminum, vt significetur vsque eo duraturam caecitatem Iudaeorum, donec plenitudo gentium ad fidem intraret, & huic posteriori sensui concinere, quod infra subiungitur de futuro remedio Iudaeorum, cui dicitur: *Et tunc* (scilicet cum plenitudo gentium intrauerit) *omnis Israel saluus fiet. Non particulariter*, inquit D. Thomas *sicut modo, sed vniuersaliter omnes*. Quam D. Thomae sententiam multo ante D. Chryl. asseruerat hom. 19. in epistola ad Rom. super illa verba cap. 11. *Quod si delictum illorum diuitia sunt mundi, & diminutio eorum diuitia Gentium, quanto magis plenitudo eorum non dixit*, inquit Chrysol. *quanto magis conuersio, vel correctio eorum, sed quanto magis plenitudo eorum: hoc est, quanto vniuersa ad fidem accessuri sunt.*

D. Thom.
Iudeorum
caecitas cur à
Deo permis-

D. Chryl.
Rom. 11. 11.

Dicendum igitur arbitramur per Enoch, & Heliae predicationem ante mortē Antichristi multos ex Iudaeis conuertendos: idque & à Malachia, & Eccl. 48. & à Christo Dominico praeannuntiatum vt patet ex citatis testimoniis, & disertis verbis docet D. Greg. hom. 12. in Ezech. Enoch, inquit, & Helia predicante multi ex ijs, qui tunc ex Iudaeis in infidelitate remanserunt, ad cognitionem veritatis redeunt, sicut de eodem Helia dicitur. *Helias veniet, & restituet omnia.* Theodoretus in duodecimum capitulum Danielis, existimauit Iudaeos conuertendos predicatione Heliae post mortē Antichristi, in quo deceptus est auctor grauiissimus: Etenim Enoch, & Helias occidendi sunt ab Antichristo, & post triduum à mortuis excitandi, statimque ascensuri in caelum, quemadmodum docuit Ioannes cap. 11. & nos iam cum illo diximus sect. 13. Quare post mortē Antichristi non predicabit Helias: atque adeo plane dicendum, qui ex Iudaeis conuertendi sunt predicatione Heliae, conuertendos esse ante mortem Antichristi. Deinde addimus, post mortem Antichristi depositandam alteri Messie cogitatione, omnes Iudaeos, aut fere omnes fidem Christi amplecturos, idque à Paulo significatum nomine plenitudinis, & cum dixit, *omnis Israel saluus fiet.* Quae sententia est D. Chrysol. D. Thom. locis citatis. Benedictus Pererius lib. 15. in Dan. crederet non omnes esse conuertendos, sed quam plurimos, & in eum sensum interpretatur Apostolum. Mouetur illis verbis Dan. 12. *Veniet tempus, in quale non fuit ab eo, & quo gentes esse caperunt, & quo ad tempus illud, & tempore illa saluabitur populus tuus omnis, qui inuentus fuerit scriptus in libro.* Existimatque praedicta ab Angelo non omnem populum Hebraeorum conuertendum, sed eum tantum, qui inuentus fuerit scriptus in libro. Itaque restringi vocero, *Omnes*, per verba sequentia: nam si omnes omnino conuertendi essent, satis fuisset dicere, *saluabitur populus tuus omnis, nec* quiquam vltimus addi oporteret: quae coniectura quamuis probabilis sit, non tamen compellit nos à D. Chrysol. ad D. Tho. sententiam discedere, eo vel maxime, quod Paulus per vniuersum Israel abique illa restrictione conuertendos esse ait restatur, vt omnes, vltimè omnes Iudaeos eius temporis conuertendos esse, iuxta Pauli sententiam, existimare oportet. Nec vero Angelus apud Danielem restringit dictione, *omnis*, comparatione Iudaeorum, qui tempore Antichristi extiterint, sed comparatione Iudaeorum in vniuersum, hoc sensu, saluabitur populus tuus omnis, non omnia absolute, sed ille inquam, omnis populus, quom Deus ex aeternitate scriptum habet in libro vitae. Id vero minime impedit, quod mirus omnes aut fere omnes illius temporis Hebraei, qui post mortem Antichristi superstiti erunt, scripti sunt in libro vitae, atque ad salutem consequantur.

III.
Ante mortē
Antichristi
multi conuer-
tendi ex Iu-
daeis
D. Gregor.
Matt. 17. 11.
Theodoretus.

aut fere om-
nes post anti-
christi mortē
amplecten-
tur Christi fi-
dem
D. Chrysol.
D. Thom.
Bened. Perer.
Dan. 12. 1.

da restatur
restrictione
omnes
omnes
omnes

Quibus nam ex signis diiudicari possit à fidelibus Antichristum aduenisse.

SECTIO XVII.

ILLud postremò disquirendum superest, num ex Sacris literis signa aliqua colligantur, ex quibus aduentus Antichristi certò designari possit, an verò eo non solum viuento, sed etiam regnante dubitari adhuc possit num aduenerit. Cui quaestioni respondemus pleraque esse signa notissima, quae Antichristu cum aduenerit, certò fidelibus demonstrant.

I. Primum signum ducitur ex Romani imperij in decem reges diuisione, de qua diximus sect. 10. vbi ex Daniele, & Ioane manifestè ostendimus tempore illo proximè Antichristi aduentum praecedete, fore Romanum imperium à decem regibus obtinendum. Hoc signum traditur à Paulo 2. Thessl. 2. Rogamus vos, ut non cito moueamini à vestra sensu, neque terreamini, neque per spiritum, neque per sermonè, neque per epistolà tanquã per nos missam, quasi in dies Domini: ne quis vos seducat illo modo, quonia nisi venerit discessio primum, & reuelatus fuerit homo peccati filius perditionis. Et pauld inferrius, Num retinetis, quod cū adhuc essem apud vos, hac dicebã vobis, & nunc quid detineat scitis, ut reueletur in suo tempore. Nã mysteriũ operatur iniquitatis: tantum vt quis tenet nunc, reueletur, donec de medio fiat, & tunc reuelabitur ille iniquus. Quo loco per discessionem Apost. Romani imperij diuisionem, & euersionem intelligit. Itaque cum ait, Quid detineat scitis, significat detineri adhuc aduentum Antichristi, eo quod perduret imperium Romanum. Ita hunc locũ intellexerunt D. Chryl. Theophyl. Oecumen. Ambro. in comment. Cyril. Hierosol. catechesi. 13. D. Hier. in epistola ad Algastiam q. 11. D. August. lib. 20. de Ciuitate Dei c. 29. Idem quo affirmat Lactantius lib. 7. Diuinarum institut. c. 15. & Tertull. in Apologetico c. 32. vbi ait, fideles orare pro diuturnitate Romani imperij, eo quod intelligant Romano Imperio euerso imminere orbi extremam sub Antichristo calamitatem.

Verum dicit aliquis, Romanum imperium iam diu omnino extinctum, & euersum esse, nec tamen Antichristum aduenire: quare non habere huiusmodi signũ inter signa Antichristi aduentum proximè praecurrentia numerari. Dominicus Sot. 4. lentent. dist. 46. q. 1. art. 1. existimat per discessionem, de qua loquitur Paulus, accipiendam esse duplicem discessionem: vnam ab imperio ciuili, & temporali: alterã à potestate spiritali, & Ecclesiastica, quã Romanus Pontifex obtinet, priorẽque discessionem iam extare, quia nimirum temporale Romanæ urbis imperium iam cessauit: posteriore adhuc expectari, per defectionem videlicet totius orbis à Sede Romana: in cuius Sedis potestatem fuit temporale illud imperium commutatum, vt auctor est Leo Papa form. de Apostolis. Itaque vtramque discessionem necessarium esse, vt Antichristus adueniat. Sed non est, cur ad hãc distinctionẽ recurramus: etenim Romanũ imperium adhuc perdurat in Germania, nomenque atque successio imperatorum Romanorũ: nam cum defecit in occidente Romanum imperium, permansit in Oriente: & iterum, quoniã imperium euertendum erat à Turcis, non sine Diuina providentia erectum est imperiũ in Occidente per Carolũ magnũ regem Franciã, qui à Leone tertio fuit Romæ electus, & declaratus Romanus imperator, cui deinde vsque ad hodiernum diem successerunt imperatores in Germania, Enim verò ad vtrumque imperiũ Orientale nimirum, & Occidentale adumbrandũ, statua illa Nabuchodonosori ostensa Daniel. 2. in typum Romani imperij, quod Orientem, & Occidentem sua amplitudine

Romani imperij euersio, certò designat Antichristi aduentum. 2. Thessl. 2. 1. D. Chryl. Theophyl. Oecumen. D. Ambro. Cyril. Hier. D. Hieron. D. August. Lactian. Tertul.

Insurgit obiecto. Domi. Sot.

D. Leo. Delatur obiecto.

Imperium Roman per durat adhuc.

Daniel.

VIE
Apoc
17
23

plitudine coercuit, duabus tibiis nitebatur: ad idēque significandum in orbis descriptionibus, magna Aquila cum duplici capite depingitur, quæ insigne est imperij Romani, vt orbem vniuersum, bipartito Romani imperio Orientali videlicet, & Occidentali, subiectū intelligamus. Nec vero, quicquā obest, quod hodie Roma imperatori Romano non pareat, id enim ad imperium Romanū minime pertinet, siquidem Arcadius, & Theodosius iunior, & reliqui vsque ad Iustinianum imperatores Romano fuerunt, nec tamen Romanæ vrbis imperarunt.

Secundum signum ponitur à quibusdā, defectio vrbis Romæ à Romano Pontifice, quam defectiōnem ad totum orbē extendit Dominicus à Soto loco paulò ante citato. Quæ de re quid nos sentiamus dicemus ad cap. 17. Tertiū signum est Euāgelij toto orbē prædicatio: debere enim hoc aduentum Antichristi præcedere per scriptum est ex Matth. 24. *Prædicabitur hoc Euāgelium regni in vniuerso orbē in testimonium omnibus gentibus, & tunc veniet consummatio.* Ita etiam docent D. Hilarius canone 25. in Matth. Cyrillus Hierosol. catechesi 15. Theod. super 2. ad Thessal. 2. & Patres communiter. Hoc signum nondum esse cōpletum, patet ex eo, quod multæ etiā nunc existunt gentes, nationesque amplissimæ, quibus adhuc Euāgelica tuba non insonuit. Nam quod Apostolus ait ad Rom. 10. *Nunquid non audierunt? & quidem in omnem terram exiit sonus eorum, & in fines orbis terra verba eorum.* Et ad Coloss. 1. *Propter spem, quam audistis in verbo veritatis Euāgelij, quod peruenit ad vos, sicut & in vniuerso mundo est, & fructificat & crescit.* Et iterum: *Quod prædicatum est in vniuersa creatura quæ sub celo est, proculdubio non accipiendum est de toto orbē simpliciter, sed figuratè, accepta parte pro toto: quemadmodum & Luca 2. cum dicitur: Exijt edictum à Casare Augusto, vt describeretur vniuersus orbis.* Quod autem Christus dixit priusquam veniat Antichristus, Euāgelium toto orbē esse prædicandum, simpliciter, & absolutè intelligendum est, vt omnibus orbis prouinciis, & gentibus, Euāgelium denuntietur, quemadmodum conceptis verbis docet August. epist. 80. ad Hefychium, vbi locum illum Pauli citatum, acceptum à regio Vate. *In omnem terram exiit sonus eorum.* Alia quoque responsione interpretatur, vt nimirum Paulus, quod futurum erat diceret, nō quod iā erat factum, atque completum, more scripturæ, quæ propter vaticiniij firmitatem de futuro tanquā de præteritis loquitur, *Quæ uale est, inquit, illud Psalmi: Foderunt manus meas, & pedes meos, quod tam longe postea actum nouimus.* Id quod manifestum esse cōfirmat ex eo, quod huiusmodi vaticinium nondum suo tempore completum esset. Est ergo D. Augustini sententia prius toto orbē simpliciter, hoc est omnibus gentibus, ac prouinciis, Euāgelium prædicandum, antequam Antichristus adueniat. Idēque sentit Hieron. in commēt. super Matth. 24. Accedit & ratio, quæ affert Sotus in 4. dist. 46. art. 1. Cum enim gentes reprobare debeant, quod fidem Christi non receperint, iuxta illud Marc. 16. *Qui uerò non crediderit condemnabitur, necesse plane est, vt illis Christi fides denuntietur, quod postea in rebelles iusta damnationis sententia ferri possit.* Quam ratiōnem etiam innuit Christus illis verbis Matth. 24. *Prædicabitur hoc Euāgelium regni in vniuerso orbē in testimonium omnibus gentibus.* In quem locū D. Hieron. *Signum, inquit, Domini aduentus est, Euāgelium in toto orbē prædicari, vt nullus sit excusabilis.* Atq. hæc tria signa præcedere debēt Antichristi aduentū, quæ sequuntur ipso Antichristo iam regnante contingent.

Quartum signum erit grauissima, & multique nouissima toto orbē Christianorum persecutio, ita vt omnia Christianæ religionis officia, caritatis, sacrificia, Sacramentorum ritus, Ecclesiæque sanctiones penitus aboleantur, quoad publicam celebritatem, in eo enim potissimū debet omnis Antichristi certare

Aquila cum duplici capite in orbis descriptionibus depicta, quid designat.

III. Euāgelij toto orbē prædicatio signum aduentus Antichristi. Matth. 24. 14. D. Hilarius, Cyril. Hier. Theodo. Multis adhuc gentibus Euāgelica tuba non insonuit. Rom. 10. 1. Coloss. 1. 5. 23. Luc. 2. 3.

D. August. Psal. 18. 5.

Psal. 21. 17.

D. Hieron. Sotus. Marc. 16. 16.

Matth. 24. 14. D. Hieron.

III. Publica toto orbē cessatio à diuinis, signū aduentus Antichristi.

industria, vt Christi, optimi, & maximi nomen, memoriã que extinguat, cuius persecutionis acerbitatem significauit Christus Matt. 24. *Erunt tribulatio magna qualis non fuit ab initio mundi usque modo, neque fiet.* Id quod magno cum animi sensu lamentatur Hippolytus Mart. orat. de consummat. mundi. *Templa, inquit, Diuina, domarum instar erunt, locis omnibus euerfiones sient Ecclesiarum, & scripture contemnuntur, haustu illius canticum ubique decantabunt; nulla erit reuerentia rerum sacrarum: nulla religio temerare, ac violare diuina: lugerunt Ecclesia luctu magno, quia nec oblatio nec sufficiens pietas, nec cultus Deo gratus, sed Ecclesiarum ades sacra, tugurij instar erunt.* Quintum erit summa morum toto orbe licentia, nullae enim leges erunt ad pietatem, iustitiã que pertinentes, sed omnes, vt ait Hippolytus, pro suo viuent arbitratu. Illud vnum Antichristus præcipiet, vt seipsum omnes tanquam Principem, Deumque agnoscant: reliquam omnem vitæ rationem integram cuique permittet: ex quo fiet, vt iura omnia, tum Diuina, tum humana, ubique violentur, atque adeo maxima omnium rerum publicarum confusio, & perturbatio, consequatur, vt fuse Hippolytus persequitur.

Sextum, erit character Antichristi, quem omnes eius sectatores in fronte, aut manu dextera impressum gestabunt, vt hoc ipso cap. diximus Exegeticoi. se. 7. Septimum erit numerus nominis Antichristi conficiens summam sexcentorum sexaginta sex, de quo multa, se. 1. Octauum erit Enoch, & Heliae prædicatio, de qua fuse disputauius ad cap. 11. Ex his manifestum relinquitur Antichristum nondum venisse: nam quod Apostolus ait 2. ad Theosal. 2. *Mysterium iam operatur iniquitatis. Et Ioannes epist. 1. cap. 4. Omnis spiritus, qui soluit Iesum ex Deo non est, & hic est Antichristus, de quo audistis quoniam venit, & nunc iam in mundo est:* non de Antichristo in persona, sed de Antichristo in suis præcursoribus, hoc est, Hæreticis, & tyrânis accipiendum est. Etenim per *mysterium iniquitatis*, Neronis persecutionem intellexit D. Chrysof. & D. Ambr. Hæreticos autem Theodoret. & Sedul. in eum locum, & D. August. lib. 20. de Ciuit. Dei. c. 19. Simul refelluntur multi, tum hæreticorum, tum catholicorum errores, Antichristum iam aduenisse affirmantiũ: contra quos copiose disputat Bellarm. 1. tom. controuerf. lib. 3. disput. de Antichristo c. 3. Quantum autem temporis adhuc vsque ad eius aduentum superfit definiti non potest, cum incertum sit, quanto tempore mundus debeat perdurare. Nam quod quidam ajunt, mundum sex tantum annorum millibus duraturũ, incertum plane est, temerè que affirmatur, quæ opinio fuit veterum Hebræorũ, imo & multorum Patrum, quos ad initium huius operis citauimus, cap. 1. super illa verba, *Qua oportet fieri cito.* Atque hæc de Antichristo dicta sufficiant.

2. Theff. 2. 7.
1. Ioan. 2. 3.
Antichristus dicitur iam venisse in suis præcursoribus.
D. Chryf.
D. Ambros.
Theod.
Sedulius.
D. August.
Bellarmus.
Illius aduentus nullus certus terminus definitur potest.

ARGV-